

מדינת ישראל

משרד

שם תיק: נספחי ממשלה 440 - 431

204/8-א

מזהה פנימי

מזהה פריט: R00050mp

כתובת: 3-312-1-3-6

תאריך הדפסה: 03/07/2022

1968

- 431 - המלצות הועדה לבדיקת הוראות הפיקוח על מטבע חוץ
- 432 - קביעת יום כ"ח אייר כיום הודיה על נצחונות מלחמת ששת הימים
- 433 - תיקונים בדיני מסים לגבי תעשייה
- 434 - מינוי ועדת חקירה לבדיקת הבעיות הקשורות בשירותי מורי דרך לתיירים
- 435 - מינוי נציב שירות המדינה
- 436 - מינוי מנהל כללי למשרד הוואר
- 437 - ציון כ"ח באייר - יום שחרור ירושלים
- 438 - הצעת חוק מילווה בטחון והצעת חוק התקציב הנוסף לבטחון
- 439 - החזרת זכויות לתושבים חוזרים
- 440 - מעמד ההאחזות ברמת הגולן

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ח להתיר למוסדות המיישבים להפוך בחדרנה

את ההאחזויות ברמת הגולן לישובי קבע.

ד ב ר י ה ס ב ר

כמה מן ההאחזויות בגולן, ביחוד מקרב אלו המושתתות על מתישבים אזרחים החליטו לקשור את גורלם ברמת הגולן. האופי הזמני של ההאחזות מגביל את פיתוח הענפים הכלכליים וההתבססות החברתית. כמו-כן, אין הם ערוכים במידה מספקת להגנה עצמית למקרה של התלקחות מלחמתית רצינית. למעבר להתיישבות קבע נודעת חשיבות מדינית במאבק על עתיד רמת-הגולן.

מרגש ע"י שר העבודה

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ה להתיר למוסדות המיישבים להפוך בהדרגה

את ההאחזויות ברמת הגולן לישובי קבע.

ד ב ר י ה ס ב ר

כמה מן ההאחזויות בגולן, ביחוד מקרב אלו המושתתות על מתישבים אזרחים החליטו לקשור את גורלם ברמת הגולן. האופי הזמני של ההאחזות מגביל את פיתוח הענפים הכלכליים והתבססות החברתיות. כמו-כן, אין הם ערוכים במידה מספקת להגנה עצמית למקרה של התלקחות מלחמתית רצינית. למעבר להתיישבות קבע נודעת חשיבות מדינית במאבק על עתיד רמת-הגולן.

מרגש ע"י שר העבודה

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ס :

א. ה ג ד ר ו ת

- (1) תושב הארץ, יהודי, אזרח ישראל, שעזב את הארץ לאחר תאריך 14.7.52, יום הכנס חוק האזרחות לתוקפו - חוזר לישראל כתושב חוזר.
 - (2) יהודי שעזב את הארץ לפני 14.7.52 מקבל בחו"ל אשרת עולה ודינו כדיון עולה.
 - (3) יהודי אזרח חוץ, מקבל בחו"ל אשרת עולה אם בעד מן הארץ לפחות 7 שנים רצופות.
 - (4) מי שיצאו את הארץ בשליחות המדינה, מוסדות, חברות ציבוריות ופרטיות ולתפקידי הוראה, אינם בגדר תושבים חוזרים וכללים אלו לא יחולו עליהם.
- ב. מי שעזב את הארץ לפני ה-31.12.65 וסעיף א(4) אינו חל עליו, יחשב כתושב חוזר ויהיה זכאי לכל ההקלות המוענקות לעולים חדשים כמפורט להלן:

- (1) הוצאות נסיעה והובלת מטען: הסוכנות תממן הוצאות הנסיעה והובלת המטען שלו ושל משפחתו כפי שנהוג הובר לגבי עולים חדשים כלומר על ידי הלוראה לזמן ארוך בלי ריבית ובלי הצמדה.

(2) ש כ ו ך:

- (א) תוענק לו זכות לרכישת דירה עם משכנתא בתנאי עולים.
- (ב) שכירות עם אופציה לרכישת עד 3 שנים, בתנאי עולי רווחה - אם עד תום השלוש שנים לא נרכשה הדירה, ישלם התושב החוזר שכר דירה כלכלי.
- (3) ת י ל ד י ם: לילדיהם יוענקו שתיים חינוך תיכון חינוך. וכן, יסור תנאי מבחן הסקר לילדים אלה עם תנאי המבחן לבני עולים חדשים.

מכס/.

(4) מ כ ס

(א) חפציה בתיים: יוענק פטור ממכס ומס קניה, על יבוא חפצי בית חדשים לרבות כלי עבודה חדשים לשימוש.

(ב) יבוא מכונות: על יבוא מכונות ישלם 25% מהמכס ויקבל פטור מלא ממס קניה. בנוסף יוכל למכור את מכונותיו לאחר 4 שנים מבלי לשלם הפרש המכס ומס קניה.

(5) קרן קונסטרוקטיבית: יוכל לקבל הלוואה מהקרן הקונסטרוקטיבית של הסוכנות בסכום של עד 25,000 ל"י בתנאים הניתנים כיום לעולים חדשים, לפי הנחיות הקרן הקונסטרוקטיבית.

ג. תושבים חוזרים שעזבו את הארץ בהיותם קטינים

מי שנלקח מן הארץ על ידי הוריו בעודו קטן, ולפני ה-31.12.65, יחשב כתושב חוזר ויחולו עליו כל ההקלות והזכויות המפורטות בסעיף ב' לעיל.

ד. תושבים חוזרים שעזבו את הארץ לאחר ה-31.12.65 ועד ה-1.1.67

תושבים חוזרים אלו יהיו זכאים להקלות הבאות:

(1) הלוואות להוצאות. הדרך והמיסען ינתנו כהלוואות בריבית מקובלת ללא הצמדה.

(2) אם לפני עזיבתו את הארץ היה בסטטוס של עולה ולא ניצל את זכותו לשכון או החזיר את שכנו למדינה, תינתן לו זכות שיכון כעולה.

(3) אם לפני עזיבתו את הארץ היה בסטטוס של עולה ולא ניצל את זכותו למכס תינתנה לו זכויות מכס מחדש כעולה.

ה. הרשות לעליה וקליטה אחראית לפרסום ברבים של הזכויות המפורטות במסמך זה.

ו. הזכויות הנ"ל תהיינה בתוקף שנתיים מיום פרסומן ברבים ע"י הרשות לעליה וקליטה.

ז. ועדה בהרכב נציגי משרד העבודה (יו"ר), משרד החוץ, משרד השיכון ו-3 נציגי הסוכנות היהודית תטפל בצדדים הטכניים הקשורים בביצוע ההחלטות הכלולות במסמך זה.

דברי/.

ד ב ר י ה ס ב ר

הרשות לעליה ולקליטה ממליצה בפני הממשלה לאשר את מערכת
התמריצים הצ"ל לעידוד שובם של ישראלים אשר עזבו את הארץ מסיבות
שונות, או השוהים זמן טמורן בחו"ל, לפי הערכתנו מלחמת ששת הימים,
על סכנותיה ונצחיותיה וכן שבת ה-20 לקיום המדינה יוצרות שעת
רצון בקרב יורדים רבים העשויים לשקול את שובם ארצה. לדעת אנשי
מחלקת העליה והקליטה של הסוכנות היהודית, קיימת התעוררות חלקית
בקהילות היורדים ורוצים אנו להקל על החלטתם לשוב הביתה.

מרגש ע"י שר העבודה.

כ"ח בניסן תשכ"ח
26.4.68

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם :

א. ה ג ד ר ו ת

- (1) תושב הארץ, יהודי, אזרח ישראל, שעזב את הארץ לאחר תאריך 14.7.52, יום הכנס חוק האזרחות לתוקפו - חוזר לישראל כתושב חוזר.
 - (2) יהודי שעזב את הארץ לפני 14.7.52 מקבל בחו"ל אשרת עולה ודינו כדין עולה.
 - (3) יהודי אזרח חוץ, מקבל בחו"ל אשרת עולה אם נעדר מן הארץ לפחות 7 שנים רצופות.
 - (4) מי שיצאו את הארץ בשליחות המדינה, מוסדות, חברות ציבוריות ופרטיות ולתפקידי הוראה, אינם בגדר תושבים חוזרים וכללים אלו לא יחולו עליהם.
- ב. מי שעזב את הארץ לפני ה-31.12.65 וסעיף א(4) אינו חל עליו, יחשב כתושב חוזר ויהיה זכאי לכל ההקלות המוענקות לעולים חדשים כמפורט להלן:

- (1) הוצאות נסיעה והובלת מטען: הסוכנות תממן הוצאות הנסיעה והובלת המטען שלו ושל משפחתו כפי שנהוג הדבר לגבי עולים חדשים כלומר על ידי הלוואה לזמן ארוך בלי ריבית ובלי הצמדה.

(2) ש כ ו ך:

- (א) תוענק לו זכות לרכישת דירה עם משכנתא בתנאי עולים.
- (ב) שכירות עם אופציה לרכישה עד 3 שנים, בתנאי עולי רווחה - אם עד תום השלוש שנים לא נרכשה הדירה, ישלם התושב החוזר שכר דירה כלכלי.

- (3) ת י ב ו ך : לילדיהם יוענקו שנתיים חינוך תיכון חינם. וכן, יסור תנאי מבחן הסקר לילדים אלה עם תנאי המבחן לבני עולים חדשים.

מכס/.

(4) מ כ ס

(א) חפצים בתיים: יוענק פטור ממכס ומס קניה, על יבוא חפצי בית חדשים לרבות כלי עבודה חדשים לשימוש.

(ב) יבוא מכונות: על יבוא מכונות ישלם 25% מהמכס ויקבל פטור מלא ממס קניה. בנוסף יוכל למכור את מכונותיו לאחר 4 שנים מבלי לשלם הפרש המכס ומס קניה.

(5) קרן קונסטרוקטיבית: יוכל לקבל הלוואה מהקרן הקונסטרוקטיבית של הסוכנות בסכום של עד 25,000 ל"י בתנאים הניתנים כיום לעוליה חדשים, לפי הנחיות הקרן הקונסטרוקטיבית.

ג. תושבים חוזרים שעזבו את הארץ בהיותם קטינים

מי שנלקח מן הארץ על ידי הוריו בעודו קטן, ולפני ה-31.12.65, יחשב כתושב חוזר ויחולו עליו כל ההקלות והזכויות המפורטות בסעיף ב' לעיל.

ד. תושבים חוזרים שעזבו את הארץ לאחר ה-31.12.65 ועד ה-1.1.67

תושבים חוזרים אלו יהיו זכאים להקלות הבאות:

(1) הלוואות להוצאות. הדרך והמיטען ינתנו כהלוואות בריבית מקובלת ללא הצמדה.

(2) אם לפני עזיבתו את הארץ היה בסטטוס של עולה ולא ניצל את זכותו לשכון או החזיר את שכורו למדינה, תינתן לו זכות שיכון כעולה.

(3) אם לפני עזיבתו את הארץ היה בסטטוס של עולה ולא ניצל את זכותו למכס תינתנה לו זכויות מכס מחדש כעולה.

ה. הרשות לעליה וקליטה אחראית לפרסום ברבים של הזכויות המפורטות במסמך זה.

ו. הזכויות הנ"ל תהיינה בתוקף שנתיים מיום פרסומן ברבים ע"י הרשות לעליה וקליטה.

ז. ועדה בהרכב נציגי משרד העבודה (יו"ר), משרד החוץ, משרד השיכון ו-3 נציגי הסוכנות היהודית תטפל בצדדים הטכניים הקשורים בביצוע ההחלטות הכלולות במסמך זה.

/דברי

ד ב ר י ה ס ב ר

הרשות לעליה ולקליטה ממליצה בפני הממשלה לאשר את מערכת
התמריצים הצ"ל לעידוד שובם של ישראלים אשר עזבו את הארץ מסיבות
שונות, או השוהים זמן ממושך בחו"ל, לפי הערכתנו מלחמת ששת הימים,
על סכנותיה ונצחיותיה וכן שנת ה-20 לקיום המדינה יוצרות שעת
רצון בקרב יורדים רבים העשויים לשקול את שובם ארצה. לועת אנשי
מחלקת העליה והקליטה של הסוכנות היהודית, קיימת התעוררות חלקית
בקהילות היורדים ורוצים אנו להקל על החלטתם לשוב הביתה.

מרגש ע"י שר העבודה.

כ"ח בגיטן תשכ"ח
26.4.68

הצעת חוק מילווה בטחון והצעת חוק התקציב
הנוסף לבטחון

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם ליפות את כוחם של שרי האוצר והמשפטים להניח על שולחן הכנסת, לאחר דיון בועדת השרים לענייני כלכלה, את הצעת חוק מילווה הבטחון והצעת חוק התקציב הנוסף לבטחון.

ד ב ר י ה ס ב ר

בישיבתה מיום כ"ג בניסן תשכ"ח (21.4.68) (החלטה מס. ב/130) החליטה ועדת השרים לענייני בטחון לאשר תוספת של 300 מיליון ל"י לתקציב הבטחון. כמו כן, ייפתה הועדה את כוחו של שר האוצר לגייס 300 מיליון ל"י אלה באמצעות מלווה מרצון.

מאחר וההחלטות דלעיל טעונות אישור הכנסת, מוצע בזה להסמיך את שרי האוצר והמשפטים להניח על שולחן הכנסת הצעת חוק מילווה בטחון והצעת חוק התקציב הנוסף לבטחון מיד עם פתיחת המושב ב-6 למאי ש.ז.

מוגש ע"י שר האוצר

ל' בניסן תשכ"ח
28.4.68

הצעת חוק מילווה בטחון והצעת חוק התקציב
הנוסף לבטחון

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ס ליפנות את כוחם של שרי האוצר והמשפטים להניח על שולחן הכנסת, לאחר דיון בועדת השרים לעניני כלכלה, את הצעת חוק מילווה הבטחון והצעת חוק התקציב הנוסף לבטחון.

ד ב ר י ה ס ב ר

בישיבתה מיום כ"ג בניסן תשכ"ח (21.4.68) (החלטה מס. ב/130) החליטה ועדת השרים לעניני בטחון לאשר תוספת של 300 מיליון ל"י לתקציב הבטחון. כמו כן, ייפתה הועדה את כוחו של שר האוצר לגייס 300 מיליון ל"י אלה באמצעות מלווה מרצון.

מאחר וההחלטות דלעיל טעונות אישור הכנסת, מוצע בזה להסמיק את שרי האוצר והמשפטים להניח על שולחן הכנסת הצעת חוק מילווה בטחון והצעת חוק התקציב הנוסף לבטחון מיד עם פתיחת המושב ב-6 למאי ש.ז.

מוגש ע"י שר האוצר

ל' בניסן תשכ"ח
28.4.68

ציון כ"ח באייר - יום שחרור ירושלים

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם: ביום כ"ח באייר, היום בו שוחררה
עיר דוד, יונפו דגלי הלאום בכל רחבי הארץ ושעה מיוחדת תוקדש
בבתי הספר למעמדה של ירושלים בתולדות האומה.

מוגש ע"י השר מ. בגין

כ"ח בניסן תשכ"ח
26.4.68

בספח 437

ציון כ"ח באייר - יום שחרור ירושלים

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם: ביום כ"ח באייר, היום בו שוחררה
עיר דוד, יונפו דגלי הלאום בכל רחבי הארץ ושעה מיוחדת תוקדש
בבתי הספר למעמדה של ירושלים בתולדות האומה.

מוגש ע"י השר מ. בגין

כ"ח בניסן תשכ"ח
26.4.68

בספח 437

מינוי מנהל כללי למשרד הדואר

הצעה להתחלטה

מחליטים למנות את מר שמחה סורוקר להיות מנהל כללי של משרד הדואר החל ביום ג' באייר תשכ"ח (1.5.68) במקום מר יעקב לביא שפרס מתפקידו ב-1.1.68.

דברי הסבר

להלן חוות דעת וועדת המינויים על המינוי המוצע:

"מינוי מנהל כללי - משרד הדואר"

על פי בקשת מר הדואר במכתבו מיום 10.3.68 החליטה ועדת המינויים הנוכחת בהחלטת הממשלה בדבר סדרי מינוי למשרות מטויימות (ילקוט הפרסומים מס. 790 מיום 8.9.60) להמליץ בפני הממשלה למנות את מר שמחה סורוקר למשרת מנהל כללי במשרד הדואר.

(-)

ד. רקנאטי
חבר

(-)

ר/א צ. צור
חבר

(-)

ראובן שרי
נציב סירות המדינה

י"ג בניסן תשכ"ח
11.4.68

מ"ב תולדות חייו של המועמד.

מוגש ע"י מר הדואר

י"ח בניסן תשכ"ח
16.4.68

תולדות חייו של שמחה סורוקר

נולד ב-4.5.1928 בירושלים.

סיים ביה"ס התיכוני למסחר "גאולה" בת"א ב-1945.

סירת במטרת הישגים העבריים ב-1945-1946.

החל בלימודים באוניברסיטה העברית ב-1947.

סירת במלחמת השחרור בחטיבת מוריה בירושלים.

לאחר השחרור המשיך בלימודיו באוניברסיטה העברית וסיים
מ.א. בכלכלה. בתקופת הלימודים שימש כמזכיר הכללי של
הסתדרות הסטודנטים של האוניברסיטה בשנים 1950-1951.

החל בעבודה במשרד האוצר ב-1.7.1952.

היה בהסתלמות בארה"ב ובאנגליה לתקופה של שבעה חודשים
ב-1955, בתחום גיוול פיננסי ותקציבי של מסק המדינה ושיטות
התקצוב בחברות מסליות.

נתמנה מטונה על התקציבים במשרד האוצר ב-1957 וכיהן במסרה
זו עד 1964. במסגרת תפקידו כיהן כחבר במועצות מנהלים של
מספר חברות, ביניהן: מקורות, תה"ל, התעשייה האירית.

ב-1964 נתמנה כציר לעניני כלכלה במגירות ישראל בלונדון.

מינוי מנהל כללי למשרד הדואר

הצעה להחלטה

מחליטים למנות את מר שמחה טורוקר להיות מנהל כללי של משרד הדואר החל ביום ג' באייר תשכ"ח (1.5.68) במקום מר יטעיהו לביא שפרס מתפקידו ב-1.1.68.

דברי הסבר

להלן חוות דעת וועדת המינויים על המינוי המוצע:

"מינוי מנהל כללי - משרד הדואר"

על פי בקשת מר הדואר במכתבו מיום 10.3.68 החליטה ועדת המינויים הגזכרת בהחלטת הממשלה בדבר סדרי מינוי למשרות מטויימות (ילקוט הפרסומים מס. 790 מיום 8.9.60) להמליץ בפני הממשלה למנות את מר שמחה טורוקר למשרת מנהל כללי במשרד הדואר.

(-)

ד. רקנאטי
חבר "

(-)

ר/א צ. צור
חבר

(-)

ראובן שרי
נציב סירות המדינה

י"ג בניסן תשכ"ח
11.4.68

מ"ב תולדות חייו של המועמד.

מוגש ע"י מר הדואר

י"ח בניסן תשכ"ח
16.4.68

מולדות חייו של שמחה סורוקר

נולד ב-4.5.1928 בירושלים.

סיים ביה"ס התיכוני למסחר "גאולה" בת"א ב-1945.

סירת במטרת הישובים העבריים ב-1945-1946.

החל בלימודים באוניברסיטה העברית ב-1947.

סירת במלחמת השחרור בחטיבת טוריה בירושלים.

לאחר השחרור המשיך בלימודיו באוניברסיטה העברית וסיים
מ.א. בכלכלה. בתקופת הלימודים שימש כמזכיר הכללי של
הסתדרות הסטודנטים של האוניברסיטה בשנים 1950-1951.

החל בעבודה במשרד האוצר ב-1.7.1952.

היה בהסתלמות בארה"ב ובאנגליה לתקופה של שבעה חודשים
ב-1955, בתחום גהול פיננסי ותקציבי של מסק המדינה ושיטות
התקצוב בחברות מסליות.

נתמנה ממונה על התקציבים במשרד האוצר ב-1957 וכיהן במסרה
זו עד 1964. במסגרת תפקידו כיהן כחבר במועצות מנהלים של
מספר חברות, ביניהן: מקורות, תה"ל, התעשייה האירית.

ב-1964 נתמנה כציר לעניני כלכלה בשגרירות ישראל בלונדון.

מינוי נציב שירות המדינה

הצעה להחלטה

מחליטים בהתאם לסעיף 6 לחוק שירות המדינה (מינויים),
תשי"ט-1959, למנות את מר יעקב ניצן להיות נציב שירות המדינה
החל ביום ה' בסיון תשכ"ח (1.6.68).

דברי הסבר

מר ראובן טרי, נציב שירות המדינה מאז 21.1.62, הודיעני
במכתבו מיום 30.10.67 כי מאחר שביום 1.5.68 הינו מגיע לגיל
פרישת החובה בהתאם להוראות סעיף 16 לחוק שירות המדינה (ביטלות),
1955, הרי בדעתו לפרוש מן השירות.

לדבריו, חייבים למצות כלפיו את החוק הקובע את פרישת החובה,
כי הוא היה במסך למעלה מ-30 שנים ממנה על ביצוע החוק הנ"ל ובכמו
ניתנה הוראת פרישת החובה למאות עובדים. כל דחיית פרישתו של מבצע
החוק, תטיל לדעתו, צל על הסמכות שלו ותפגע בעקרון שצדק לא רק
צריך להעשות אלא גם להראות.

מאחר שמר טרי יסיים את שירותו ביום 31.5.68 כדין, מוצע
למנות את מר יעקב ניצן כנציב שירות המדינה החל ביום 1.6.68.

מ"ב תולדות חיים סל מר יעקב ניצן.

מוגש ע"י מר האוצר

תרלדות חייו של יעקב ניצן

1921	נולד בפולין
1935	עלה ארצה
1935 - 1940	לימודים בגמנסיה הרצליה ובבית"ס התיכוני גאולה בתל-אביב
1941 - 1943	סטוכנות היהודית
1944 - 1948	במנגנון הקבע של ההגנה בתפקידי פיקוד ומינהלה
1948 - 1949	רס"ן בצה"ל בחטיבת גבעתי ובפיקוד צפון
1950 - 1951	בשליחות האיחוד העולמי באנגליה
1952 - 1954	בועדת הנגב ובתה"ל
1954 - 1958	בתפקידים בכירים במסדר הבטחון
1958 - 1961	במסדר החוץ, קונסול כללי בניו-יורק
1961 - 1968	סגן מנהל כללי למינהל במסדר החוץ

בוגר האוניברסיטה העברית בירושלים במדעי הסדינה
ומינהל ציבורי.

בוסא תעודה של האוניברסיטה של קמפריג' באנגליה
לאנגלית ולספרות אנגלית.

נשוי ואב לשתי בנות

מינוי נציב שירות המדינה

הצעה להתחלת

מחליטים בהתאם לסעיף 6 לחוק שירות המדינה (מינויים),
תשי"ט-1959, למנות את מר יעקב ניצן להיות נציב שירות המדינה
החל ביום ה' בסיון תשכ"ח (1.6.68).

דבריו

מר ראובן טרי, נציב שירות המדינה מאז 21.1.62, הודיעני
במכתבו מיום 30.10.67 כי מאחר שביום 1.5.68 הינו מגיע לגיל
פרישת החובה בהתאם להוראות סעיף 16 לחוק שירות המדינה (גמלאות),
1955, הרי בדעתו לפרוש מן השירות.

לדבריו, חייבים למצות כלפיו את החוק הקובע את פרישת החובה,
כי הוא היה במסך למעלה מ-30 שנים ממונה על ביצוע החוק הנ"ל ובכמו
ניתנה הוראת פרישת החובה למאות עובדים. כל דחיית פרישתו של מבצע
החוק, תטיל לדעתו, צל על הסמכות שלו ותפגע בעקרון שצדק לא רק
צריך להעשות אלא גם להראות.

מאחר שמר טרי יסיים את שירותו ביום 31.5.68 כדין, מוצע
למנות את מר יעקב ניצן כנציב שירות המדינה החל ביום 1.6.68.

מ"ב תולדות חיים של מר יעקב ניצן.

מוגש ע"י מר האוצר

תולדות חייו של יעקב ניצן

1921	נולד בפולין
1935	עלה ארצה
1935 - 1940	לימודים בגמנסיה הרצליה ובניה"ס התיכוני גאולה בתל-אביב
1941 - 1943	בסוכנות היהודית
1944 - 1948	במנגנון הקבע של ההגנה בתפקידי פיקוד ומינהלה
1948 - 1949	רס"ן כצה"ל בחטיבת גבעתי ובפיקוד צפון
1950 - 1951	בשליחות האיחוד העולמי באנגליה
1952 - 1954	בועדת הנגב ובתה"ל
1954 - 1958	בתפקידים בכירים במסרד הבטחון
1958 - 1961	במסרד החוץ, קונסול כללי בניו-יורק
1961 - 1968	סגן מנהל כללי למינהל במסרד החוץ

בוגר האוניברסיטה העברית בירושלים במדעי המדינה
ומינהל ציבורי.

נושא תעודה של האוניברסיטה של קמפריג' באנגליה
לאנגלית ולספרות אנגלית.

נשוי ואב לשתי בנות

1

מינוי ועדת הקירה לבדיקת הבעיות הקשורות
בשירותי מורי דרך לתיירים

ה צ ע ה ל ה ח ל ש ה

מ ח ל י ס י ם, בהתאם לסעיף 2(ה) לפקודת סדרי השלטון והמשפט תש"ח-1948, להעניק לשירות התיירות את הסמכויות שהיו קודם בידי הנציב העליון ע"פ פקודת ועדות הקירה, 1921, לצורך מינוי ועדת הקירה אשר תבדוק את מכלול הבעיות הקשורות בשירותי מורי דרך לתיירים ותמליץ בפני שירות התיירות על הדרכים להבטחת שירות מורי הדרך בישראל בדרך נאותה ובמחיר סביר.

ד ב ר י ה ס ב ר

שירות מורי הדרך בישראל מוסדר ע"י פקודת מורי דרך משנת 1927, אשר שירות התיירות ממונה על ביצועה. הפקודה קובעת כי אין איש רשאי לתת שירות כאמור אלא אם הוא בעל רשיון כחוק. הפקודה קובעת עוד כי שירות התיירות רשאי לקבוע מחירי מכסימים עבור שכר מורי הדרך. עם גבור זרם התיירות לישראל התגלו מספר בעיות בקשר לשירות זה:

- א. בודע, כי בתי עסק ברחבי הארץ מציעים למורי דרך דמי קומיסיון בשעורים שונים, במגמה לעודד מורי דרך אלו לשכנע תיירים לערוך את קניותיהם אצלם.
 - ב. מורי דרך נכונים לקבל את הקומיסיון האמור, אשר במקרים מסויימים מגיע לכדי שיעור גבוה למדי.
 - ג. קיים חשש מבוסס, כי נוהג זה מעלה את מחיר הסחורה הנמכרת לתייר וגורם בכך ליוקר המוצרים אותם נוהגים התיירים לקנות.
 - ד. נודעו מקרים בהם מורי דרך נהנו מארוחות חינם ואף מלינה חינם אצל בתי ההארח אליהם נאותו להפנות את התיירים.
 - ה. מורי דרך מודים, כי קומיסיון כלשהו אמנם נהוג, אולם הם מתרצים אותו בשכרם הבסיס הנמוך, בהיות עבודתם עונתית, בהעדר תשלום מספיק עבור הוצאות האש"ל וכיו"ב.
- כמו כן, טוענים מורי הדרך, כי הם זכאים לתוספת שכר בהתחשב באופי עבודתם, המשתרעת על ימים ולילות וכי הקומיסיון הוא בגדר תוספת שכר סבירה.
- ברם, אף בין מורי הדרך הושמעו דעות כי אין להתיר קומיסיון מוגזם.

עם/.

עם זאת, ראוי להדגיש, כי מועצת פועלי תל-אביב-יפו, המשמשת כמרכזת ארצית של מורי דרך חברי ההסתדרות, קבעה תעריפי שכר ובכלל זה תוספת שכר לשעות נוספות וכיו"ב, אולם שאלת דמי העמלה לא הועלתה במסגרת ההסדר האמור והיא נשארה פתוחה כמקודם.

ו. יובהר, כי משרדי אינו מבקש להתערב בענין "דמי שתייה" ("טיפ" בלע"ז) המוענקים למורה דרך על ידי תייר המביע בדרך זו את הערכתו לעבודת ההדרכה, במידה והמדובר בהוקרת תודה המתבטאת בסכומים פעוטים והבאה מיוזמתו של מקבל השירות.

הסוגיה המצריכה לענין היא זו של דמי עמלה אשר ניתן לסורגם כדמי תיווך גרידא.

ז. השאלות הניצבות בפני תעשיית התיירות, הן:

האם יש לקבוע שכר מינימום ומכסימום בהדרכה;

האם יש לקבוע איסור על דמי קומיסיון, להתננות את הקומיסיון או להתירו כליל;

האם יש צורך או לאו לתקן את פקודת מורי הדרך הקיימת.

על מנת לחקור סוגיות אלו, ברצוני להקיה ועדת חקירה שבכוחה יהיה לבחון את הסוגיה על כל בחינותיה ואשר תמליץ בפני המלצות לפתרונה.

מוגש ע"י שר הפיתוח והתיירות

ה' בניסן תשכ"ח
3.4.68

ה צ ע ה ל ה ח ל ש ה

מ ח ל י ט י ם, בהתאם לסעיף 2(ה) לפקודת סדרי השלטון והמשפט תש"ח-1948, להעניק לשר התיירות את הסמכויות שהיו קודם בידי הנציב העליון ע"פ פקודת ועדות חקירה, 1921, לצורך מינוי ועדת חקירה אשר תבדוק את מכלול הבעיות הקשורות בשירותי מורי דרך לתיירים ותמליץ בפני שר התיירות על הדרכים להבטחת שירות מורי הדרך בישראל בדרך נאותה ובמחיר סביר.

ד ב ר י ה ס ב ר

שירות מורי הדרך בישראל מוסדר ע"י פקודת מורי דרך משנת 1927, אשר שר התיירות ממונה על ביצועה. הפקודה קובעת כי אין איש רשאי לתת שירות כאמור אלא אם הוא בעל רשיון כחוק. הפקודה קובעת עוד כי שר התיירות רשאי לקבוע מחירי מכסימים עבור שכר מורי הדרך. עם גבור זרם התיירות לישראל התגלו מספר בעיות בקשר לשירות זה:

- א. בודע, כי בתי עסק ברחבי הארץ מציעים למורי דרך דמי קומיסיון בשעורים שונים, במגמה לעודד מורי דרך אלו לשכנע תיירים לערוך את קניותיהם אצלם.
 - ב. מורי דרך נכונים לקבל את הקומיסיון האמור, אשר במקרים מסויימים מגיע לכדי שיעור גבוה למדי.
 - ג. קיים חשש מבוסס, כי נוהג זה מעלה את מחיר הסחורה הנמכרת לתייר וגורם בכך ליוקר המוצרים אותם נוהגים התיירים לקנות.
 - ד. בודעו מקרים בהם מורי דרך נהנו מארוחות חינם ואף מלינה חינם אצל בתי ההארחת אליהם נאותו להפנות את התיירים.
 - ה. מורי דרך מודים, כי קומיסיון כלשהו אמנם נהוג, אולם הם מתרצים אותו בשכרם הבסיס הנמוך, בהיות עבודתם עונתית, בהעדר תשלום מספיק עבור הוצאות האש"ל וכיו"ב.
- כמו כן, טוענים מורי הדרך, כי הם זכאים לתוספת שכר בהתחשב באופי עבודתם, המשתרעת על ימים ולילות וכי הקומיסיון הוא בגדר תוספת שכר סבירה.
- ברם, אף בין מורי הדרך הושמעו דעות כי אין להתיר קומיסיון מוגזם.

עם/.

עם זאת, ראוי להדגיש, כי מועצת פועלי תל-אביב-יפו, הממששת כמרכזת ארצית של מורי דרך חברי ההסתדרות, קבעה תעריפי שכר ובכלל זה תוספת שכר לשעות נוספות וכיו"ב, אולם שאלת דמי העמלה לא הועלתה במסגרת ההסדר האמור והיא נשארה פתוחה כמקודם.

ו. יובהר, כי משרדי אינו מבקש להתערב בענין "דמי שתיה" ("טיפ" בלע"ז) המוענקים למורה דרך על ידי תייר המביע בדרך זו את הערכתו לעבודת ההדרכה, במידה והמזוהר בהוקרת תודה המתבטאת בסכומים פעוטים והבאה מיוזמתו של מקבל השירות.

הסוגיה המצריכה לענין היא זו של דמי עמלה אשר ניתן לסווגם כדמי תיווך גרידא.

ז. השאלות הניצבות בפני תעשית התיירות, הן:

האם יש לקבוע שכר מינימום ומכסימום בהדרכה;

האם יש לקבוע איסור על דמי קומיסיון, להתננות את הקומיסיון או להתירו כליל;

האם יש צורך או לאו לתקן את פקודת מורי הדרך הקיימת.

על מנת לחקור סוגיות אלו, ברצוני להקיה ועדת חקירה שבכוחה יהיה לבחון את הסוגיה על כל בחינותיה ואשר תמליץ בפני המלצות לפתרונה.

מוגש ע"י שר הפיתוח והתיירות

תיקונים בדיוני מסים לגבי תעשייה

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם ליפות את כוחה של ועדת השרים לעניני
כלכלה להחליט, על דעת הממשלה, על התיקונים בדיוני המסים לגבי
--- התעשייה המקומית, כמפורט בהצעות המצורפות בזה.

מוגש ע"י שר האוצר

כ"ו באדר תשכ"ח
26.3.68

נספח 433

הצעות לתיקונים בדיני המסים לגבי תשע"ה

הצעה להחלטה

מחליטים לאשר ~~ערונית~~ את ההצעות דלהלן בדבר תיקונים בדיני המסים לגבי מפעלי תעשייה יצרניים (כולל ייצור תעשייתי, חקלאי ושירותי חקלאות) שיבואו על בטויין בחקיקה:

הצעות שר האוצר

מזוג מפעלים ומאזנים מאוחדים

1. מיזוג

- (1) מפעלים תעשייתיים יצרניים מקומיים, העוסקים באותו קו ייצור, המתמזגים בתום לב למפעל אחד ובמסגרת של חברה אחת, יהיו פטורים ממסי העברה, מס רווחי הון, מס שבח מקרקעין ומס הכנסה על המלאי המועבר, הכל לגבי מסים הנובעים מהמיזוג.
- (2) לגבי המניות, הנכסים והמלאי של החברות המתמזגות תהיה המשכיות של מחירי הקרן המקוריים (מכיון שלא הוטל מס רווחי הון במיזוג).
- (3) הפסדים מוכחים אשר יתכן והצטברו ועומדים להעברה באחד המפעלים הנכנסים למיזוג, יותרו בקיזוז במפעל הממוזג בשעורים ובאופן שיקבעו לענין זה.
- (4) יקבעו הליכי הבקורת והראיות שידרשו לגבי היותו של המיזוג בתום לב ותואם את דרישות החוק.

2. מאזנים מאוחדים

(1) תותר הגשת מאזן מאוחד של חברת אם וחברת בת אם בתנאי ששתיהן מפעלים תעשייתיים יצרניים מקומיים, העוסקים באותו קו ייצור, ובלבד שנתמלאו תנאים אלה:

(א) השליטה של חברת האם בחברת הבת היא בשעור של $\frac{2}{3}$ לפחות.

(ב) נתנה הסכמת פקיד השומה להגשת המאזן המאוחד כמבוקש, ולא יותר שיצוי השיטה אלא בהסכמת נציב מט הכנסה.

(2) הפסדים מוכרים אשר יתכן והצטברו בשנים שלפני הגשת המאזן המאוחד ועומדים להעברה באחד המפעלים שלגביהם מוגש המאזן האמור, יותרו בקיזוז רק במפעל שבו היו ההפסדים;

(3) יקבעו הליכי הבקורת והראיות שידרשו לגבי מילוי התנאים האמורים.

שערוך או הצמדה

ציוד תעשייתי במפעל תעשייתי יצרני ישוערך בהתאם לשינויים שחלו בשער החליפין האחרון (הערך המסוערך ישמש בסיס להמשך חישוב הפחת) או, לפי בחירת המפעל, יוכרו הפרשי ההצמדה כהוצאה בשנה שבה הם משתלמים.

פחת על מכונות וציוד

ציוד תעשייתי חדש מתוצרת הארץ במפעל תעשייתי יצרני יותר להפחתה במשך 4 שנים - בשנה ראשונה יותרו 40% ובכל אחת משלש השנים הבאות 20%.

ציוד תעשייתי חדש מייבוא במפעל יצרני יותר להפחתה במשך 6 שנים - בשנה הראשונה תותר הפחתה של 25%; בשנה השניה תותר הפחתה של 25%, ואילו בכל אחת מארבע השנים הבאות יותרו להפחתה 12.5%.

מסור חברות

מס ההכנסה על רווחים בלתי מחולקים של מפעלים תעשייתיים יצרניים יופחת מ-25% ל-15%. כתוצאה מזאת, שיעור המס על חברות בתעשייה יהא 42.5% לערך אם הרווחים אינם מחולקים, במקום 49% כיום.

מס על ציוד לחברות שיווק

חברה לשיווק (כגון "כל-בו" שלום או "שופר-טל") שתאושר ע"י רשות מוסמכת שתיקבע לענין זה, תהיה פטורה, בהקמתה, ממסים עקיפים על הציוד הדרוש להפעלתה.

דברי הסבר

לשם עידוד התעשייה בישראל ולשם משיכת הון לישראל למימון התעשייה המקומית, מוצעות הטבות שונות במסים. תכליתן של הטבות אלה להניע מפעלים קיימים להתמזג במסגרות המבטיחות יעילות יתר בהפעלתם, וכן לעודד מפעלים למימון עצמי של פעילותם בדרך מתן הקלה במס הכנסה על רווחים בלתי מחולקים של חברות.

עיקר ההטבות הן אלה:

1. מתן פטור מהמסים הנובעים ממיזוגם של מפעלים תעשייתיים יצרניים מקומיים, העוסקים באותו קו ייצור (להלן - מפעלים יצרניים); כמו-כן יותר קיזוז הפסדים במפעל הממוזג בשעורים ובאופן שיקבעו לענין זה.

2. יותר למפעלים יצרניים להגיש, לפי בקשתם, מאזנים מאוחדים בתנאים אלה:

(א) תהא לחברת האם שליטה בחברת הבת בשיעור של $\frac{2}{3}$ לפחות;

(ב) חזרה למאזנים בפרדים תותר רק בהיתר נציב מס הכנסה.

קיזוז הפסדים במקרה דנן, שנצטברו בעבר, יותרו רק במפעל שהפסיד.

3. יותר שיערוך ציוד תעשייתי במפעל יצרני בהתאם לשינויים שחלו בשער החליפין האחרון. בעל הציוד יהא רשאי לבחור, במקום בשיערוך, בנכוי הפרטי ההצמדה ששילם, שיוכרו לו כהוצאה בשנה בה הם משתלמים.
4. ינתן פחת מואץ על ציוד תעשייתי חדש (במסך 4 שנים), דהיינו, 40% בשנה הראשונה ו-20% בכל אחת משלושת השנים הבאות.
5. מט הכנסה על רווחים בלתי מחולקים של מפעלים יצרניים יופחת מ-25% ל-15%.
6. חברות לטיורק טאוטרו ע"י רשות מוטמכת שנקבעה לצורך זה, יהיו פטורות ממסים עקיפים על ציוד הדרוש להן בהפעלת המפעל. פטור זה ינתן רק פעם אחת, בהקמת המפעל.

תיקונים בדיני מסים לגבי תעשייה

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם ליפות את כוחה של ועדת השרים לעניני
כלכלה להחליט, על דעת הממשלה, על התיקונים בדיני המסים לגבי
התעשייה המקומית, כמפורט בהצעות המצורפות בזה. ---

מוגש ע"י שר האוצר

כ"ו באדר תשכ"ח
26.3.68

בספח 433

הצעות לתיקונים בדיני המסים לגבי תעשייה

הצעה להחלטה

מחליטים לאשר ~~עקרונית~~ את ההצעות דלהלן בדבר תיקונים בדיני המסים לגבי מפעלי תעשייה יצרניים (כולל ייצור תעשייתי, חקלאי ושירותי חקלאות) שיבואו על בטויין בחקיקה:

הצעות שר האוצר

מזוג מפעלים ומאזנים מאוחדים

1. מיזוג

- (1) מפעלים תעשייתיים יצרניים מקומיים, העוסקים באותו קו ייצור, המתמזגים בתום לב למפעל אחד ובמסגרת של חברה אחת, יהיו פטורים ממסי העברה, מס רווחי הון, מס שבח מקרקעין ומס הכנסה על המלאי המועבר, הכל לגבי מסים הנובעים מהמיזוג.
- (2) לגבי המניות, הנכסים והמלאי של החברות המתמזגות תהיה המשכיות של מחירי הקרן המקוריים (מכיוון שלא הוטל מס רווחי הון במיזוג).
- (3) הפסדים מוכחים אשר יתכן והצטברו ועומדים להעברה באחד המפעלים הנכבטים למיזוג, יותרו בקיזוז במפעל הממוזג בשעורים ובאופן שיקבעו לענין זה.
- (4) יקבעו הליכי הבקורת והראיות שידרשו לגבי היותו של המיזוג בתום לב ותואם את דרישות החוק.

2. מאזנים מאוחדים

(1) תותר הגשת מאזן מאוחד של חברת אם וחברת בת אם בתנאי ששתיהן מפעלים תעשייתיים יצרניים מקומיים, העוסקים באותו קו ייצור, ובלבד שנתמלאו תנאים אלה:

(א) השליטה של חברת האם בחברת הבת היא בשעור של $\frac{2}{3}$ לפחות.

(ב) נתנה הטכמת פקיד השומה להגשת המאזן המאוחד כמבוקש, ולא יותר שינוי השיטה אלא בהטכמת בציב מט הכנסה.

(2) הפסדים מוכרים אשר יתכן והצטברו בשנים שלפני הגשת המאזן המאוחד ועומדים להעברה באחד המפעלים שלגביהם מוגש המאזן האמור, יותרו בקיזוז רק במפעל שבו היו ההפסדים;

(3) יקבעו הליכי הבקורת והראיות שידרשו לגבי מילוי התנאים האמורים.

שערוך או הצמדה

ציוד תעשייתי במפעל תעשייתי יצרני ישוערך בהתאם לשינויים שחלו בשער החליפין האחרון (הערך המשוערך ישמש בסיס להמשך חישוב הפחת) או, לפי בחירת המפעל, יוכרו הפרשי ההצמדה כהוצאה בשנה שבה הם משתלמים.

פחת על מכונות וציוד

ציוד תעשייתי חדש מתוצרת הארץ במפעל תעשייתי יצרני יותר להפחתה במשך 4 שנים - בשנה ראשונה יותרו 40% ובכל אחת משלש השנים הבאות 20%.

ציוד תעשייתי חדש מייבוא במפעל יצרני יותר להפחתה במשך 6 שנים - בשנה הראשונה תותר הפחתה של 25%; בשנה השניה תותר הפחתה של 25%, ואילו בכל אחת מארבע השנים הבאות יותרו להפחתה 12.5%.

מסור חברות

מס ההכנסה על רווחים בלתי מחולקים של מפעלים תעשייתיים יצרניים יופחת מ-25% ל-15%. כתוצאה מזאת, שער המס על חברות בתעשייה יהא 42.5% לערך אם הרווחים אינם מחולקים, במקום 49% כיום.

מס על ציוד לחברות שיווק

חברה לשיווק (כגון "כל-בו" שלום או "שופר-טל") שתאושר ע"י רשות מוסמכת שתיקבע לענין זה, תהיה פטורה, בהקמתה, ממסים עקיפים על הציוד הדרוש להפעלתה.

דברי הסבר

לשם עידוד התעשייה בישראל ולשם משיכת הון לישראל למימון התעשייה המקומית, מוצעות הטבות שונות במסים. תכליתן של הטבות אלה להביע מפעלים קיימים להתמזג במסגרות המבטיחות יעילות יתר בהפעלתם, וכן לעודד מפעלים למימון עצמי של פעילותם בדרך מתן הקלה במס הכנסה על רווחים בלתי מחולקים של חברות.

עיקר ההטבות הן אלה:

1. מתן פטור מהמסים הנובעים ממיזוגם של מפעלים תעשייתיים יצרניים מקומיים, העוסקים באותו קו ייצור (להלן - מפעלים יצרניים); כמו-כן יותר קיזוז הפסדים במפעל הממוזג בשעורים ובאופן שיקבעו לענין זה.

2. יותר למפעלים יצרניים להגיש, לפי בקשתם, מאזנים מאוחדים בתנאים אלה:

(א) תהא לחברת האם שליטה בחברת הבת בשעור של $2/3$ לפחות;

(ב) חזרה למאזנים בפורדים תותר רק בהיתר נציב מס הכנסה.

קיזוז הפסדים במקרה דנן, שנצטברו בעבר, יותרו רק במפעל שהפסיד.

3. יותר שיערוך ציוד תעשייתי במפעל יצרני בהתאם לשינויים שחלו בשער החליפין האחרון. בעל הציוד יהא רשאי לבחור, במקום בשיערוך, בנכוי הפרטי ההצמדה ששילם, שיוכרו לו כהוצאה בשנה בה הם משתלמים.
4. ינתן פחת מואץ על ציוד תעשייתי חדש (במשך 4 שנים), דהיינו, 40% בשנה הראשונה ו-20% בכל אחת משלושת השנים הבאות.
5. מט הכנסה על רווחים בלתי מחולקים של מפעלים יצרניים יופחת מ-25% ל-15%.
6. חברות לטיוק טאוטרו ע"י רשות מוטמכת שבקבעה לצורך זה, יהיו פטורות ממסים עקיפים על ציוד הדרוש להן בהפעלת המפעל. פטור זה ינתן רק פעם אחת, בהקמת המפעל.

קביעת יום כ"ח אייר כיום הודיה על נצחונות מלחמת ששת הימים

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

- א. הממשלה מקדמת בברכה החלטת מועצת הרבנות הראשית ומכריזה על יום כ"ח אייר כיום הודיה על נצחונות מלחמת ששת הימים.
- ב. ליפות כוחה של ועדת השרים לענייני סמלים וטקסים לקבוע את תוכן יום ההודיה.

ז ב ר י ה ס ב ר

מועצת הרבנות הראשית לישראל קבלה החלטה לקבוע את יום כ"ח אייר כיום הודיה על נצחונות מלחמת ששת הימים.

בוכח החלטה זו הריני מציע כי הממשלה מצדה תקבל את ההחלטה הנ"ל.

מוגש ע"י שר הדתות

כ' באדר תשכ"ח
20.3.68

קביעת יום כ"ח אייר כיום הודיה על נצחונות מלחמת ששת הימים

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

- א. הממשלה מקדמת בברכה החלטת מועצת הרבנות הראשית ומכריזה על יום כ"ח אייר כיום הודיה על נצחונות מלחמת ששת הימים.
- ב. ליפות כוחה של ועדת השרים לענייני סמלים וטקסים לקבוע את תוכן יום ההודיה.

ד ב ר י ה ס ב ר

מועצת הרבנות הראשית לישראל קבלה החלטה לקבוע את יום כ"ח אייר כיום הודיה על נצחונות מלחמת ששת הימים.

בוכח החלטה זו הריני מציע כי הממשלה מצדה תקבל את ההחלטה הב"ל.

מוגש ע"י שר הדתות

כ' באדר תשכ"ח
20.3.68

המלצות הועדה לבדיקת ההוראות הפיקוח על מטבע חוץ

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מחליטים ליפות כוחה של ועדת חריג לעניני כלכלה
להחליט על דעת הממשלה בענין המלצות הועדה לבדיקת ההוראות
על הפיקוח על מטבע חוץ המצ"ב. ...

מוגש ע"י שר האוצר

כ"ז באדר תשכ"ח
27.3.68

נספח 431

הועדה לבדיקת הוראות הפקוח
על מטבע חוץ.

דו"ח והמלצות

ירושלים, י"ח אדר תשכ"ח
18 במרץ 1968

תוכן הענינים

עמוד

	1.	תנועת הון של תושבי חוץ
3		(א) המלצה בדבר השקעות של תושבי חוץ
5		ופדיון קרן ופירות בשער רשמי
6		(ב) ערך הנכסים והעברת הכנסות של תושבי חוץ
7		(ג) רכישת דירה על ידי תושב חוץ באשראי
		(ד) רבית על פקדונות תושבי חוץ בבנקים בישראל
	2.	זכויות עולה חדש
8		המלצה לזכות המרה חוזרת במשך 10 שנים
8	3.	זכויות תושבי ישראל בניירות-ערך-זרים
	4.	יבוא
8		(א) המלצה לצמצם רשיונות יבוא ולהרחיב יבוא חפשי
10		(ב) יבוא באשראי ספקים קצר מועד
12		(ג) יבוא ציוד להשקעה באשראי לתקופה ארוכה
	5.	הכנסות והוצאות לשרותים
13		(א) בסול מופס (ע"ל 17) לרישום המרות מטבע לתירים
14		(ב) סוחרים מורשים לקבלת מטבע חוץ מתירים
15		(ג) הקצבות נסיעה לחוץ-לארץ לתושבי ישראל
16		(ד) הקצבות לסטודנטים ללמודים בחוץ-לארץ
17		(ה) הקצבות לצרכים אישיים
17	6.	אזורי ישראל היושב קבע בחוץ-לארץ
18	7.	החלפת מטבע-חוץ מהון חוזר של הבנקים
18	8.	מכירת כרטיסי השלמה באוירונים, רכבות ואוטובוסים בל"י
18	9.	הנפקת מניות בל"י ורישום שעבודים (תקנה 8)
19	10.	תזכיר אגוד הבנקים

ירושלים, כח' באדר תשכ"ח
18.3.1968

לכבוד
ד"ר צבי דינשטיין
סגן שר האוצר,
ירושלים.

ד"ר דינשטיין הנכבד,

בחדש ספטמבר שעבר מנית ועדה "לבדיקת ההוראות הקימות בתחום הפיקוח על מטבע חוץ" ובקשת שועדה זו תציע "כל הצעה שתביא להתאמת ההוראות לצרכים המשתנים של המדינה, לקידום משימותיה הכלכליות וכן לפישוט ההוראות הקימות, במבמה להקל על הנזקקים להוראות הפיקוח על מטבע חוץ".

חברי הועדה הם: מר מ.פ. חסון

מר ע. שטיינברג

עו"ד א. לנדוי

מר ד. מלכו יו"ר

(עו"ד לנדוי נעדר מרוב הישיבות
בגלל נסיעות תכופות לחו"ל).

הועדה נתכנסה במועדים שונים במשך החודשים שחלפו, ואחדים מחבריה קימו מספר ישיבות מיוחדות עם אנשים שונים מבין הסגל הממשלתי ומחוצה לו לשם ברור שאלות מיוחדות אשר נדונו לאחר מכן בפני המליאה.

אף כי חברי הועדה לא ראו עצמם מוסמכים לפי כתב המינוי לדון בביטול הפיקוח על מטבע החוץ, נטלו לעצמם רשות לשקול גם אפשרות זו ואמנם לאחר שהוחלפו דעות בנושא הגיעו חברי הועדה פה אחד למסקנה שאין התנאים בישראל מרשים לעת עתה ביטול הפיקוח לאלתר. הנימוקים העיקריים הם:

א. תמורות היצוא מישראל (הגלוי והסמוי) בצרוף השקעות הון מחוץ לארץ ומקורות ההכנסה הרגילים האחרים אינם מכסים את הסכומים הדרושים במטבע חוץ לצרכי יבוא טובין ושרותים ולפרעון החובות בחוץ לארץ.

ב. הגרעון במאזן המסחרי של ישראל מתכסה מהעברות חד צדדיות כגון;

פיצויים אישיים מגרמניה, תרומות המגבית המאוחדת, מענקים,

מפעל מלוח העצמאות והפיתוח ומלוחות אחרים במסבס חוץ; כל

אלה מקורות שהמשכיותם בקנה המידה הנזכר אינה מובטחת לתמיד.

ג. הצורך להבטיח שליטה מוחלטת בידי הממשלה בכל המשאבים האפשריים

במסבס חוץ, לצרכי בטחון ולמקרה של שעת חרום.

ד. אי היציבות במצב המוניטרי הבין לאומי מחייבת השגחה של המדינה

על כל מקורות מסבס החוץ.

לסיכום, על אף השיפור במאזן המסחרי בשנים האחרונות, והציפיה להמשכיות

במגמה זו, המקשה, לכאורה, את העוקץ של הנימוקים א' ו-ב', סבורה הועדה

כי הנימוקים ג' ו-ד' מכריעים את הכף בעד המשך קיום הפקוח.

הדברים הבאים מתייחסים איפוא, לנושאים שונים בהוראות הפיקוח על

המסבס שהועדה ראתה צורך להציע בהם שינויים. הדו"ח אינו מפרש את

ההוראות שבהן אין לועדה הצעות. כדי להבחין בהבדלים בין המצב הנוהג

כיום לבין ההצעות לשינויים שהועדה ממליצה, ניתן תאור קצר של המצב הנוכחי

ולאחר מכן ההמלצה ובצדה ההנמקה ודברי הסבר.

באם תתקבלנה אחדות מההמלצות המפורטות להלן יהיה על האגף למסבס

חוץ לחזור ולנסח את ההוראות באותו נושא וכן, לפי הענין, להתאים את

התקנות ואת החוק לעדוד השקעות הון, למצב החדש.

*

*

*

1. תנועת הון של תושבי-חוץ

א. השקעות בשער הרשמי:

המצב הנוכחי: השקעות של תושבי חוץ בישראל נעשות על ידי המרת מטבע חוץ בלירות ישראליות בשער הרשמי. אולם, הזכויות להוצאת פירות ההשקעה מישראל או היסול השקעה והוצאת הקרן, שונות לפי סוג ההשקעה, כדלקמן:

1. השקיע תושב חוץ על ידי המרת מטבע חוץ בשער רשמי במקרקעין או במניות בחברות שאינן רשומות בבורסה או באגרות חוב (רשומות בבורסה) אין הוא זכאי להקצבת מטבע חוץ מהאוצר בשער רשמי והדרך היחידה להוצאת הפירות והתמזרה של היסול ההשקעה היא באמצעות חשבון "חסום", על ידי קביעת נירות ערך זרים שמקורם מתמ'ם ונת'ד. דהיינו; בתוספת פרמיה ששיעורה כיום, כ- 9-10%.

2. השקיע תושב חוץ על ידי המרת מטבע חוץ בשער הרשמי, במניות הרשומות בבורסה או בהשקעה מאושרת עפ'י החוק לעדוד השקעות הון (ונתמלאו תנאי ההשקעה המאושרת), זכאי משקיע החוץ להקצבת מטבע מהאוצר בשער הרשמי להעברת פירות ההשקעה לחוץ לארץ ובמקרה היסולה גם להעברת התמזרה של המכירה כולה לחוץ לארץ. לא נתמלאו כל תנאי ההשקעה

המאושרת (חמש שנים ממועד ההשקעה)
תזקף התמורה של חיסול ההשקעה, בחלקה,
לפי הענין, לחשבון "חסום".

3. חיסול נכסים של תושבי חוץ שמקורם
אינו מהמרת מטבע חוץ בשער הרשמי,
לא מזכה את בעליהם באפשרות העברה
לחוץ לארץ. כספים אלה יש להפקיד
בחשבונות "רשומים" ומותר לבעליהם
להשתמש בהם בישראל בלבד למטרות
מוגדרות. בסוג זה כלולים גם נכסי
יורדים.

המלצת הועדה: להרשות, לתושבי חוץ שהשקיעו בישראל על ידי המרת
מטבע חוץ בשער הרשמי, באגרות חוב רשומות בבורסה,
במניות - בין שהן רשומות בבורסה ובין שאינן
רשומות בבורסה - ובנכסי דלא ניידא, להעביר לחוץ
לארץ באמצעות הבנקים הסוחרים המוסמכים בהקצבה
בשער הרשמי, את פירות ההשקעה ואת התמורה מחיסולה
ללא שום הגבלות. כתוצאה מהמלצה זו יבטלו
החשבונות החסומים הקיימים ויווצרו חשבונות מעבר
של תושבי חוץ בלירות ישראליות הניתנים להמרה
חפשית במטבע חוץ, בשער הרשמי. אל הכספים
המופקדים בחשבונות אלה בלירות ישראליות יש להתייחס
כחשבונות במטבע חוץ ויש להשתמש בהם אך ורק לשם
השקעות הניתנות להעשות במטבע חוץ בלבד.

הועדה סבורה שיש פגם בשיטה הקיימת כיום שלפיה
מוצע למשקיע להכנס לישראל בשער הרשמי ולצאת
באמצעות חשבון חסום, דהיינו, בתוספת פרמיה מעל

ההנמקה
דוברי הסבר:

השער הרשמי. כן סבורה הועדה, מהנסיון שנרכש בשנים האחרונות, כי אין סכנה של ממש שמשקיעים יחסלו את השקעותיהם בישראל במימדים גדולים ומאידך, שאין בפרמיה של 9-10% כשלעצמה, כדי למנוע השקעות ספקולטיביות. לכן, השתכנעה הועדה שיש לאפשר תנועות הון דו-סיטריות של תושבי חוץ לישראל וממנה בשער הרשמי בלבד. שיטה זו תואמת את מדיניות הממשלה לעודד השקעות הון מחוץ לארץ.

ב. ערך הנכסים והעברת ההכנסות:

המצב הנוכחי: תושב חוץ המשקיע בישראל וכן זה המחסל את השקעתו,

משלם בעת הרכישה ומעביר בחיסולה בהתאם לשווי הנכס: - ביירות ערך הרשומים בבורסה, לפי מחיר הבורסה; ביירות ערך שאינם רשומים בבורסה לפי הערכה של רואה חשבון מוסמך; מקרקעין, לפי הערכה של שמאי מוסמך. העברות דיוידנד והכנסות אחרות לחוץ לארץ נעשות בהתאם לתעודות רואה חשבון.

המלצת הועדה:

לקבוע את שווי הנכסים המועברים עפ"י תצהירים של הצדדים המסתמכים על החוזים שנערכו ביניהם, הקובעים כי המחיר הקובץ בחוזים הוא המחיר ששולם וכי זהו הערך האמיתי של הנכס ואין בו תמורה סמויה מסוג מתנה, טובת הנאה, חליפין וכו'.
(על הצדדים לדעת שמתן הודעה כוזבת מהווה עבירה).

דיוידנד יש להעביר עפ"י הודעת החברה בדבר תשלום דיוידנד, בעוד שהכנסות אחרות יש להמשיך ולהעביר לפי הנהג הנוכחי.

ההנמקה
ודברי הסבר:

אמוץ המלצה א' הנ"ל והפעלתה בדרך העסקים הרגילה, באמצעות הבנקים, בלא הפניה לאגף מטבע חוץ, מחייב הקלות מרחיקות לכת באשר להוראות הקימות בדבר הערכת שווי נכסים. הועדה סבורה שאין בשיטה הקימת אמצעי יעיל למנוע תחבולות מבחינת תנאי הרכישה או המכירה של נכסים, אבל יש בה הכבדה ניכרת באשר לתהליך האדמיניסטרטיבי, והיא גם כרוכה בהוצאות.

ג. רכישת מקרקעין באשראי:

המצב הנוכחי: תושב חוץ הרוצה לרכוש בישראל בירות ערך או מקרקעין, חייב לשלם תמורתם במזומנים, במטבע חוץ בר-המרה-חפשית. רכישת נכסים בישראל באשראי ניתנת להעשות רק עפ"י היתר מיוחד של אגף מטבע חוץ.

המלצת הועדה: להתיר לתושב חוץ רכישת של דירת יחיד באשראי, במשכנתא, בתשלום של שליש לפחות במזומנים.

ההנמקה
ודברי הסבר:

הועדה סבורה שעקרונית יש להמשיך בקו שרכישה על ידי תושבי חוץ באשראי, סעוזה אישור המפקח על מטבע חוץ ממקרה למקרה. על שנוי ממליצה הועדה רק לגבי רכישת דירות יחיד, וזאת על סנת שהעולה הפוטנציאלי ותושב החוץ הרוצים לרכוש דירה לצורך מגוריהם, יוכלו לעשות זאת בתשלומים, דבר המקובל ברוב הארצות.

ד. רבית על פקדונות תושבי חוץ בבנקים בישראל:

המצב הנוכחי: בנקים רשאים כיום לשלם עבור פקדונות תושבי חוץ ריבית המוגבלת בתקרה הנקבעת מזמן לזמן בהוראות המפקח על מטבע חוץ. כיום התקרה היא של $5\frac{1}{2}\%$ בשנה.

המלצת הועדה: להסיר את התקרה ולקבוע כי הבנק רשאי לשלם רבית בכל גובה שירצה. המלצה זו אינה באה להתערב בקביעת גובה הריבית שבנק ישראל ישלם לבנקים המסחריים בעד פקדונות החובה שעליהם להחזיק אצלו.

יושב ראש הועדה מר ר. מלכו מסתייג מהמלצה זו.

ההנמקה ודברי הסבר: הועדה סבורה כי במידה שיש ענין שבישראל יתרכזו פקדונות של תושבי חוץ במטבע חוץ - והועדה אמנם סבורה שיש ענין בכך - רצוי להשאיר דבר זה לבנקים עצמם לתחרות חפשית.

2. זכויות עולה חדש לגבי מטבע חוץ שהומר

המצב הנוכחי: כל עולה לישראל פטור למשך עשר שנים מהוראות הפקוח לגבי מטבע חוץ וביירות ערך זרים שברשותו. אולם לגבי מטבע חוץ שהמיר בשער הרשמי מרם כניסתו לישראל או לאחר כניסתו, יש לו זכות לזקיפה לחשבון "חסום" במשך התקופה של שלוש השנים הראשונות מכניסתו.

המלצת הועדה: להעניק לעולה חדש זכות רכישה חוזרת בשער הרשמי במשך עשר שנים מעליתו לישראל במקביל לתקופת הפטור. בהמלצה זו נכללים גם עולים היושבים

כבר בארץ ושקופת הפטור שלהם עדיין לא נסתיימה,
וכן חוזרים ששהו שבע שנים רצופות בחוץ לארץ,
(שכן גם לאלה יש פטור של עשר שנים).

ההנמקה
ודברי הסבר:

הועדה מוצאת שיש להחיל את כל ההקלות שהיא
ממליצה להעניק לתושבי חוץ המשקיעים בישראל
גם על עולים חדשים. פרושו של דבר שגם עולים
חדשים יהיו זכאים לרכישה חוזרת של מטבע חוץ
בשער הרשמי במשך עשר שנים ממועד עלייתם ארצה.

3. זכויות תושבי ישראל בניירות ערך זרים

הועדה סבורה שיש להמשיך ולהרשות רכישת ניירות
ערך זרים על ידי תושבי ישראל במתכונת הנוכחית,
מכספי תמ"מ-נת"ד, מבלי לחשוש ששער הפרמיה
המשולמת ישפיע במשהו על משקיעי חו"ל. הועדה
מציינת שיש לראות בהשקעות חוץ אלה חלק מהרזרבה
של המדינה לשעת חרום.

4. יבוא

א. הקצנות מטבע חוץ ליבוא:

המצב הנוכחי: האוצר גוהג כיום להקציב מטבע חוץ עפ"י רשיונות
יבוא ספציפיים המוצאים על ידי הרשויות המוסמכות
של המשרדים הכלכליים. מספר הרשיונות המוצאים
מדי יום ביומו הוא גדול מאוד. הפרוצדורה ארוכה,
מיגעת ומסורבלת. יש גם רשימת טובין המותרים
ל"יבוא חפשי" לכל מי שברשותו היתר כללי של
"יבואן מוסמך". לגבי טובין אלה מקציב האוצר
את כל המטבע הדרוש באמצעות הבנקים המסחריים
בלא קושי אדמיניסטרטיבי ומבלי שהיבואן יזדקק

לרשיון יבוא ספציפי. הרשות המוסמכת נותנת למעשה לכל אחד היתר של "יבואן מוסמך" ומהברורים שנעשו יש בדעת הרשות המוסמכת לבטל את הצורך בהיתר הזה כך שכל אדם יהיה זכאי ליבוא במסגרת היבוא החפשי בלי כל רשיון.

המלצת הועדה:

מהאספקס של מטבע חוץ אין יותר, לדעת הועדה, צורך ברשיונות יבוא. אך אם עדיין ישנן סיבות המחייבות משטר של רשוי יבוא במקרים מסוימים (ולדעת הועדה סיבות אלה הינן שוליות), הרי יש לחייב את הרשויות המוסמכות בעריכת רשימת טובין שבשבילים דרוש רשיון יבוא, תוך מתן הנמקה לכל פריט ופריט. כל יתר הטובין, שלא יכללו ברשימה האמורה, יחשבו כמותריס ליבוא במסגרת היבוא החפשי, והטפול בהם ייעשה באמצעות הבנקים בלבד עפ"י הנחיות כלליות. פרסום ועריכת רשימת הטובין שיהיו חייבים ברשיון יבוא כנ"ל, צריכים להעשות במרוכז עבור כל המשרדים הנוגעים בדבר כדי שיקל על היבואנים ועל הבנקים להתמצא בפרטיה.

נראה לוועדה לפי מצב הרזרבה של מטבע חוץ, שאפשר לוותר על הצורך בחתימת אגף מטבע חוץ על רשיונות היבוא, ואולי להגבילו למקרים של שימוש בקלירינג מהסכמי מסחר דו-צדדיים בלבד.

ההנמקה ודברי הסבר:

הועדה לא טפלה בשאלה אם ובאיזה משרדים יש להשאיר סמכויות של "רשות מוסמכת" למתן רשיונות יבוא, משום שלא ראתה עצמה מוסמכת למפל בכך. אך לדעת הועדה יש לשאוף לכך שמניעת יבוא תעשה באמצעים פיסקליים והשימוש בדרכים אדמיניסטרטיביות

של הכללת הטובין ברשימה המוצעת המחייבת רשיונות
יבוא תופחת למינימום ההכרחי. ההנחה היא מחד
שכלל שישתפרו התנאים תלך ותקטן הרשימה ומאידך
הכללתו של פריט כל שהוא ברשימה מצומצמת תבטיח
שהיה צפוי לבדיקה קפדנית. מאחר שהנניה בסחר
הבין לאומי היא להסתלק מהסכמים מסחריים
דו-צדדיים בקלירינג, ולעבור לסחר חפשי במטבע
חפשי, יש לצפות שרשימת הטובין החייבין ברשיון
תהיה עם הזמן רשימה קטנה יחסית.

הועדה סבורה שצבור הפונים והנזקקים לרשיונות
המוסמכות עפ"י השיטה המוצעת לעיל ילך ויקטן,
ורוב הטיפול היום יומי יעשה במישורין עם הבנקים
בישראל, מבלי לפנות למשרד ממסלתי כל שהו.

ב. יבוא באשראי ספקים קצר מועד:

המצב הנוכחי: בדרך כלל מאשר האוצר יבוא באשראי כאשר מדובר
ב"יבוא לשם יצוא" או כאשר מעוניינים בהגדלה המלאי
מעל הכמות הדרושה להפעלה רגילה של המסחר ופעסיה.
תנאי המימון לגבי כל יתר סוגי היבוא מחייבין
רכישת מטבע החוץ במזומנים, לפני שתשוחרר הסירה
מהמכס.

המלצת הועדה: להרשות ליבואנים בישראל קבלת אשראי פרטי מספקם
בעד סחורות שרכשו, לתקופה עד 90 יום ממועד
היבוא (או 120 יום מתאריך שטר המסעון), ללא
בטחונות ממוסדות כספיים ישראלים וללא שעבודים.

ההצמקה
ודברי הסבר: מקובל כיום במרבית ארצות היצוא להעניק אשראי
לטוח קצר לקונים קבועים המופנים לספקים. מחירי

הסחורות בנזיזים בדרך כלל על תקופת אשראי עד לשלושה חדשים בלא תוספת, כדבר מקובל ומובן מאליו. העדות הטובה ביותר לכך היא שהיצואנים הישראליים נדרשים להעניק מצדם אשראי לטוח קצר כתנאי מוקדם להתקשרות בעסקת יצוא. גם אצלנו, כמו בארצות אחרות, אין היצואנים נוהגים להטיל בדרך כלל על הקונים תשלום ריבית בעד תקופת האשראי הקצרה והדבר ניתן כחלק מתנאי התחרות המקובלים.

הועדה השתכנעה שמתן חופש בידי היבואנים, שרכשו אמונם של ספקיהם, לקבל אשראי פרטי לתקופה קצרה של 90 יום, מאפשר ליבואנים לנהל את עסקיהם ולממן את היבוא שלהם בתנאים הנוחים והזולים ביותר. הכוונה היא להרשות להשתמש באשראי כזה כשהספקים אמנם מסתפקים בכתבי קיבול או בשטרות של הלקוחות שלהם בלבד, מילי להוסיף על כך ערבויות בנקאיות או שעבודים. הועדה מעריכה שביצוע המלצה זו לא יביא לשינויים מרחיקי לכת בגידול נפח האשראי, וכי לא יקשה בידי האוצר ובנק ישראל להשתלם על כך בכלים שבידיהם ואשר מופעלים בלוא הכי כל אימת שמתגלים סימנים של התרחבות האשראי בלירות ישראליות. הועדה מוגישה שאשראי ליבוא בממדים גדולים יותר מוענק בין כה וכה במסגרות עדוד אחרות, לכן, לא יהיה במתן ההקלה הנ"ל משום הסתכנות בלתי סבירה. מאידך, הענות לדרישות החוזרות ונשנות להשוות את תנאי הקניה מארצות חוץ לתנאים שאותם ספקים עצמם מעניקים לאחרים, תגרום ללא ספק להעמדת הסחר על בסיס תנאי תחרות שווים ולהפגה ההסתמךויות.

כדאי לציין שהשיטה המוצעת אינה מבטיחה הקצבת
מטבע חוץ בהגיע יום הפרעון בשער חליפין קבוע
מראש ולכן לדעת הועדה, היבואנים יבצלו אפשרות
האשראי הפרטי במידה מוגבלת.

ג. יבוא ציוד להשקעה (באשראי לתקופה ארוכה)

המצב הנוכחי: ציוד להשקעה בתעשייה, בתחבורה ובכלי עבודה כבדים
מיובא לרוב על בסיס של רכישה במזומן. מאידך,
דואגים המשרדים הממשלתיים להעניק ליבואנים
הלואות ממוסדות אשראי שבשליטת הממשלה או בפיקוחה.
לרוב ההלואות מקורן מכספים שגויסו בחוץ-לארץ.
הדוגמא הטובה ביותר היא, בנק לפיתוח התעשייה
ויש גם מקרים רבים אחרים.

הצעת הועדה: לאפשר קבלת אשראי ספקים לזמן ארוך בעד יבוא
ציוד להשקעה.

ההנמקה ודברי הסבר:

כמו במימון יבוא באשראי קצר מועד אין להניח
שהיבואנים ירצו להרבות בניצול אשראי כזה ולהסתכן
בשערי החליפין של המטבע. אולם, אם ימצאו
יבואנים שיעמדו על קבלת אשראי ספקים, אין
הועדה סבורה שיש למנוע זאת אם היבוא נעשה
בתנאי רבית, תקופה ומחירים סבירים. אדרבא,
אם מגיעים היבואנים לכך שכדאי להם יותר אשראי
מסוג זה על פני האשראי הניתן על ידי בנק
לפיתוח התעשייה או דומים לו, הרי מבחינת מטבע
החוץ אין הבדל מי מקבל את ההלוואה בחוץ-לארץ.

הועדה סבורה שיש להתנות אישור יבוא במימון כזה
בין היתר בתקופת אשראי של שש שנים (שהוא בממוצע
שלוש שנים לפחות).

5. הכנסות והוצאות לשרותים

א. המרת מטבע חוץ על ידי תיירים:

המצב הנוכחי: תיירים הנאים לישראל מקבלים עם בואם בתחנת הגבול סופס (ע"ל 17) בו נרשמת כל המרת מטבע חוץ שהתייר עושה בבנקים או אצל סוחר מורשה. סופס זה (עד כמה שהוא נוגע למטבע חוץ) משמש אסמכתא בשביל לקבל בעת יציאתו של התייר מישראל מטבע חוץ בגבול הסכום של \$300.- לנפש תמורת לירות ישראליות שנשארו אצלו עם סיום ביקורו.

המלצת הועדה: לבטל את השימוש בסופס רישום המרות לתיירים (ע"ל 17). בנקים סוחרים מוסמכים יתנו העתק שובר הקפה שלהם למי שיחפץ בכך, כאסמכתא למטבע שהומר על ידי התייר.

ההנמקה ודברי הסבר: בזמנו היו עורכים הנהלת חשבונות שלמה לכל תייר בנוגע למטבע חוץ שהביא איתו. עם סיום ביקורו מותר היה לו להוציא לחוץ לארץ את מטבע החוץ שלא הומר על ידו. יבינתיים בוטל הצורך בהצהרות המטבע בכניסה לישראל ותייר יכול לקחת איתו כל סכום בעת יציאתו. יוצא איפוא, שהרישום בחוץ רק כדי להראות כי התייר אמנם המיר מטבע וכי הוא זכאי להחליף בחזרה לירות ישראליות שנשארו לו בתום ביקורו, (בגבול הסכום של \$300.- לנפש).

הועדה סבורה שהמרות לצורך קבלת לירות ישראליות תעשנה גם להבא בבנקים ובמידה והתייר רוצה בכך יותן לו העתק קבלת הקפה כאסמכתא לזכות הרכישה החוזרת. בעד רכישות ושרותים שתייר קבל

מ"סוחרים מורשים" אין צורך בזכות רכישה חוזרת
ולכן אפשר ליותר על האסמכתאות. מאידך, מציפה
הועדה שבנמלי היציאה מישראל לא ידרשו אסמכתאות
ולא תעשה בדיקה על ידי הבנקים אם התייר היוצא
מבקש לרכוש בחזרה סכום עד - \$100. הבנקים
בנמלי היציאה ידרשו לערוך רשימה שמית הכוללת
מספר הדרכון ומספר ההפלגה בעד רכישות הלירות
הישראליות מתיירים יוצאים.

ב. סוחרים מורשים לקבלת מטבע חוץ מתיירים:

המטב הנוכחי: משרד האוצר בהמלצת משרד התיירות מוציא היתרים
של "סוחר מורשה" לבעלי עסקים כגון: חנויות
מזכרות, בתי מלון, מסעדות וכו'. רק במקומות
אלה מותר לתיירים לשלם במטבע חוץ. נעשה רישום
של כל פעולה ומוצאת קבלה על פי טופס שהוכן על
ידי האוצר. הסוחרים המורשים חייבים למכור את
המטבע שקבלו מתיירים בעד שרותיהם ומכירותיהם
לבנק סוחר מוסמך.

המלצת הועדה: להרשות לכל בעל עסק (לצורך זה בעל עסק יכול
להיות, מי שיש לו רשיון לנהל עסק מטעם הרשות
המקומית או העיריה, בכתובת קבועה ומסוימת),
למכור שרותים ומובין לתיירים תמורת מטבע חוץ,
על בעל העסק למכור את המטבע לאוצר באמצעות
בנק סוחר מוסמך.

ההנמקה
ודברי הסבר:

תיירים הבאים לישראל רגילים להציע תשלום במטבע
חוץ בעד שרותים או קניות. הפניות דוקא למספר
מצומצם של בעלי מעמד של "סוחרים מורשים" מכביד
על התיירים ומפלה לרעה בעלי עסקים אחרים.

הועדה מציעה שכל בעל עסק כאמור יורשה לקבל מטבע לכסרי החשבון של התייר בעד שירותים או רכישות שנעשו אצלו (בגבול סביר בסכומים עגולים למתן עודף בלירות ישראליות). על מקבל המטבע לרשום על דף קופה מיוחד פרטים בדבר התייר ודרכו, החשבון ששילם וכמות המטבע שנתקבל ממנו. רישומים אלה יש לעשות בעת קבלת המטבע מהתייר ויש למסור את הרישומה כולה לידי הבנק, לפחות אחת לשבוע, יחד עם המטבעות שהצטברו.

ג. הקצבות לישראלים היוצאים לחוץ לארץ לשהיה זמנית:

המצב הנוכחי: תושבי ישראל היוצאים לחוץ לארץ מקבלים על ידי הבנקים הקצבה להוצאותיהם בסכום של \$350.- לנפש לכל נסיעה. הרשויות המוסמכות במשרדי הממשלה מאשרות הקצבות נסיעה נוספות לאחר בדיקת כל פניה.

המלצת הועדה: להשאיר את שיעור ההקצבה האוטומטית הנוכחי של \$350.- לנפש לנסיעה. אולם, אם הנוסע מראה על פי הדיווח שברשותו כי מאז נסיעתו הקודמת לחוץ לארץ חלפו לפחות שנתיים מלאות, תהיה ההקצבה האוטומטית המוענקת על ידי הבנק \$500.-.

ההצמקה
ודברי הסבר:

הקטנת ההקצבה מ-\$500 ל-\$350 לנפש לכל נסיעה, שהוחלט עליה בזמנו, היתה אולי מוצדקת לגבי אנשים הנוסעים לעתים קרובות שלא למטרות עסקיות. לעומת זאת יש בכך משום הכבדה על אנשים משכבות עממיות היוצאים לחוץ לארץ לעתים רחוקות ואשר בגלל ההוצאות הגדולות הקשורות בכך צוברים חסכוניות וחופשות במטרה להאריך את שהותם בחוץ לארץ במידת

האפשר. מוצע, איפוא, להעניק לאנשים אלה הקצבה של \$500.- באם חלפו לפחות שנתיים ימים מאז הנסיעה הקודמת.

ד. הקצבות לסטודנטים לצרכי לימודים בחוץ לארץ:

1. הועדה מציעה להגדיר באופן ברור את מקצועות הלימודים והמוסדות להשכלה גבוהה שבשבילם נוהגים לאשר הנקשות של סטודנטים להקצבות לשכר למוד ודמי מחיה. מתברר שלגבי לימודי רפואה, הנדסה ומדעי הטבע, מתאשרות כל הנקשות בגלל חוסר מקומות לימוד בישראל במספר מספיק.

לגבי המוסדות והמקצועות הנ"ל ממליצה הועדה שתנתן הקצבה אוטומטית באמצעות הבנקים עפ"י הנחיות קבועות מבלי שיהיה צורך לפנות למשרדי הממשלה, בעוד שלמקצועות אחרים יקציבו הבנקים מסבע חוץ עפ"י היתרים מיוחדים מטעם הרשות המוסמכת לכל מקרה כנהוג עד כה.

2. סטודנטים ישראלים הלומדים בחוץ לארץ והמבקרים בישראל פטורים ממס נסיעות. לפי ההנחיות הנוכחיות של האגף למטבע חוץ, מי שאינו משלם מס נסיעות אינו זכאי בהקצבה האוטומטית של \$350.- הועדה ממליצה להרשות ההקצבה הנ"ל גם לסטודנטים מבקרים וכן לערוך בדיקה באם ישנם מקרים אחרים דומים שמהם

בשללת זכות ההקצבה מסעמים טכניים.

ה. הקצבות לצרכים אישיים:

קיימת היום הוראת קבע להקצבות בין \$25.- ל \$50.-
לצרכים אישיים, באמצעות הבנקים למטרות כגון:
קניית ספרים וכתבי עת, תשלום דמי חבר באגודות
בחו"ל, להשגת תעודות, קורסים בכתב, פיתוח סרטים,
תיקון מכשירים, הוצאות משלוח של יבוא אישי וכו'.

הועדה ממליצה שתינתן הקצבה אוטומטית עלידי
הבנקים עפ"י הנחיות כלליות, עד \$100.- לכל אחד
מן הפריטים הנ"ל.

אזרח ישראל היושב קבע בחוץ לארץ .6

המצב הנוכחי: אזרח ישראל שמקום מושבו הקבוע הוא בחוץ לארץ,
ושבדרכו רשום כך, פטור מעול הפקוח על המסבב
בישראל בזמן שהוא יושב בחוץ לארץ וכן אם הוא
בכנס לישראל אחרי ששהה לפחות תשעה חדשים מחוץ
לישראל (בתנאי, ששהותו בישראל לא תתארך מעל
ששה חדשים).

המלצת הועדה: הועדה ממליצה לבטל את מגבלת תשעת החדשים שבין
ביקור לביקור ובמקום זה לקבוע כי אזרח ישראל,
תושב חוץ, המבקר בארץ, פטור מתקנה 6 כל עוד לא
שהה בישראל יותר מששה חדשים של השנה.

ההנמקה
ודברי הסבר: המגבלה של תשעה חדשי שהייה מינימלית בחוץ לארץ
מכבידה על אזרחים ישראליים, תושבי חוץ, המבקשים
לבקר בארץ לעתים תכופות. כל תייר אחר פטור בכל
כניסה וכניסה לישראל ואין עליו הגבלה זו.

מאידך, יש לקבוע שהפסור מוגבל לשהות בארץ של פחות מששה חדשים בשנה, שכן אחרת, יהיה לראותו כאילו חזר והפך להיות תושב ישראל.

7. החלפת מטבע חוץ מהון חוזר

הועדה בדעה שיש להתיר החלפה בין מטבע חוץ אחד למשנהו מתוך ההון החוזר שהבנקים מחזיקים בהיתר של המפקח על מטבע חוץ, - חוץ מאשר באמצעות בנק ישראל, - גם באמצעות הקורספונדנטים שלהם בחוץ לארץ וגם בינם לבין עצמם בישראל.

8. מכירת כרטיסים לקוי אוטובוסים בחוץ לארץ

הועדה ממליצה שיותר לשלם בישראל, בלירות ישראליות בעד כרטיסים בקוי השלמה באוטובוסים בחוץ לארץ, (להנדיל מסיורים מאורגנים), בנוסף על כרטיסים בקוי השלמה ברכבות ובמטוסים המותרים היום למכירה בלירות ישראליות.

9. הנפקת מניות בלירות ישראליות ורישום שעבודים

במסגרת תקנה 8 לתקנות ההגנה (כספים) 1941, קיים פקוח על הקצאת מניות, הוצאת אגרות-חוב, שעבודים, משכנתאות וכו', גם בלירות ישראליות.

הועדה מצאה שמטעמים של מטבע חוץ, לא נחוצות סמכויות אלה, אולם עד לחקיקת חוק רשות ניירות ערך לא קיימת מסגרת חוקית אחרת על פיה אפשר לקיים פקוח על הנפקת נירות ערך ושעבודים ועל כן היא ממליצה לקשור במול תקנה זו יחד עם הסדרת הבעיה באמצעות חקוק מתאים אחר.

10. תזכיר אגוד הבנקים

אגוד הבנקים הגיש תזכיר מקיף ביותר המציע הצעות מועילות ביחס להקלה ופישוט דרכי הפקוח. באשר לבעיות העקרוניות שהועלו בו, דגה בהם הועדה, ובמידה שהחליטה על שינויים, הדברים מופיעים בהמלצות דלעיל. אולם, יש בתזכיר מספר ניכר של הערות והמלצות בעלות אופי טכני, שהועדה מציעה שאגף מטבע חוץ יטפל בהם בתאום עם אגוד הבנקים.

*

*

*

חברי הועדה מודים לך על האמון ועל התפקיד שהואלת להטיל עליהם ומקווים כי הדו"ח הנ"ל יוכל לתרום בהשגת המטרה העיקרית, שהיא הקלות בהוראות הפיקוח על מטבע חוץ.

ב ב ר כ ה ,

ר. מלכו, יו"ר

מ.פ. חסון

ע. שטיינברג

עו"ד א. לנדוי

המלצות הועדה לבדיקת ההוראות הפיקוח על מטבע חוץ

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מחליטים ליפות כוחה של ועדת חריג לענייני כלכלה
להחליט על דעת הממשלה בעניין המלצות הועדה לבדיקת ההוראות
על הפיקוח על מטבע חוץ המצ"ב. ...

מוגש ע"י שר האוצר

כ"ז באדר תשכ"ח
27.3.68

נספח 431

הועדה לבדיקת הוראות הפקוח
על מסבע חוץ.

דו"ח והמלצות

ירושלים, י"ח אדר תשכ"ח
18 במרץ 1968

תוכן הענינים

עמוד

	1.	תנועת הון של תושבי חוץ
3		(א) המלצה בדבר השקעות של תושבי חוץ
5		ופדיון קרן ופירות בשער רשמי
6		(ב) ערך הנכסים והעברת הכנסות של תושבי חוץ
7		(ג) רכישת דירה על ידי תושב חוץ באשראי
		(ד) רבית על פקדונות תושבי חוץ בבנקים בישראל
	2.	זכויות עולה חדש
8		המלצה לזכות המרה חוזרת במשך 10 שנים
8	3.	זכויות תושבי ישראל בניירות-ערך-זרים
	4.	יבוא
8		(א) המלצה לצמצם רשיונות יבוא ולהרחיב יבוא חפשי
10		(ב) יבוא באשראי ספקים קצר מועד
12		(ג) יבוא ציוד להשקעה באשראי לתקופה ארוכה
	5.	הכנסות והוצאות לשרותים
13		(א) בטול מופס (ע'ל 17) לרישום המרות מטבע לתירים
14		(ב) סוחרים מורשים לקבלת מטבע חוץ מתירים
15		(ג) הקצבות נסיעה לחוץ-לארץ לתושבי ישראל
16		(ד) הקצבות לסטודנטים ללמודים בחוץ-לארץ
17		(ה) הקצבות לצרכים אישיים
17	6.	אזרח ישראל היושב קבע בחוץ-לארץ
18	7.	החלפת מטבע-חוץ מהון חוזר של הבנקים
18	8.	מכירת כרטיסי השלמה באוירונים, רכבות ואוטובוסים בל"י
18	9.	הנפקת מניות בל"י ורישום שעבודים (תקנה 8)
19	10.	תזכיר אגוד הבנקים

ירושלים, כח' באדר תשכ"ח
18.3.1968

לכבוד
ד"ר צבי דינשטיין
סגן שר האוצר,
ירושלים.

ד"ר דינשטיין הנכבד,

בחדש ספטמבר שעבר מנית ועדה "לבדיקת ההוראות הקימות בתחום הפיקוח על מטבע חוץ" ובקשת שועדה זו תציע "כל הצעה שתביא להתאמת ההוראות לצרכים המשתנים של המדינה, לקידום משימותיה הכלכליות וכן לפישוט ההוראות הקימות, במגמה להקל על הנזקקים להוראות הפיקוח על מטבע חוץ".

חברי הועדה הם: מר מ.מ. חסון

מר ע. שטיינברג

עו"ד א. לנדוי

מר ר. מלכו יו"ר

(עו"ד לנדוי נעדר מרוב הישיבות
בגלל נסיעות תכופות לחו"ל).

הועדה נתכנסה במועדים שונים במשך החודשים שחלפו, ואחדים מחבריה קימו מספר ישיבות מיוחדות עם אנשים שונים מבין הסגל הממשלתי ומחוצה לו לשם ברור שאלות מיוחדות אשר נדונו לאחר מכן בפני המליאה.

אף כי חברי הועדה לא ראו עצמם מוסמכים לפי כתב המינוי לדון בביטול הפיקוח על מטבע החוץ, נטלו לעצמם רשות לשקול גם אפשרות זו ואמנם לאחר שהוחלמו דעות בנושא הגיעו חברי הועדה פה אחד למסקנה שאין התנאים בישראל מרשים לעת עתה ביטול הפיקוח לאלתר. הנימוקים העיקריים הם:

א. תמורות היצוא מישראל (הגלוי והסמוי) בצרוף השקעות הון מחוץ לארץ ומקורות ההכנסה הרגילים האחרים אינם מכסים את הסכומים הדרושים במטבע חוץ לצרכי יבוא טובין ושרותים ולפרעון החובות בחוץ לארץ.

ב. הגרעון במאזן המסחרי של ישראל מתכסה מהעברות חד צדדיות כגון;

פיצויים אישיים מגרמניה, תרומות המגבית המאוחדת, מעצקים,

מפעל מלוח העצמאות והפיתוח ומלוחות אחרים במסבץ חוץ; כל

אלה מקורות שהמשכיותם בקנה המידה הנוכחי אינה מובטחת לתמיד.

ג. הצורך להבטיח שליטה מוחלטת בידי הממשלה בכל המשאבים האפשריים

במסבץ חוץ, לצרכי בטחון ולמקרה של שעת חרום.

ד. אי היציבות במצב המוניטרי הבין לאומי מחייבת השגחה של המדינה

על כל מקורות מסבץ החוץ.

לסיכום, על אף השיפור במאזן המסחרי בשנים האחרונות, והציפיה להמשכיות

במגמה זו, המקחה, לכאורה, את העוקץ של הנימוקים א' ו-ב', סבורה הועדה

כי הנימוקים ג' ו-ד' מכריעים את הכף בעד המשך קיום הפקוח.

הדברים הבאים מתייחסים איפוא, לנושאים שונים בהוראות הפיקוח על

המסבץ שהועדה ראתה צורך להציע בהם שינויים. הדו"ח אינו מפרש את

ההוראות שבהן אין לועדה הצעות. כדי להבחין בהבדלים בין המצב הנוהג

כיום לבין ההצעות לשינויים שהועדה ממליצה, ניתן תאור קצר של המצב הנוכחי

ולאחר מכן ההמלצה ובצדה ההנמקה ודברי הסבר.

באם תתקבלנה אחדות מההמלצות המפורטות להלן יהיה על האגף למסבץ

חוץ לחזור ולנסח את ההוראות באותו נושא וכן, לפי הענין, להתאים את

התקנות ואת החוק לעדוד השקעות הון, למצב החדש.

*

*

*

1. תנועת הון של תושבי-חוץ

א. השקעות בשער הרשמי:

המצב הנוכחי: השקעות של תושבי חוץ בישראל נעשות על ידי המרת מטבע חוץ בלירות ישראליות בשער הרשמי. אולם, הזכויות להוצאת פירות ההשקעה מישראל או חיסול השקעה והוצאת הקרן, שונות לפי סוג ההשקעה, כדלקמן:

1. השקיע תושב חוץ על ידי המרת מטבע חוץ בשער רשמי במקרקעין או במניות בחברות שאינן רשומות בבורסה או באגרות חוב (רשומות בבורסה) אין הוא זכאי להקצבת מטבע חוץ מהאוצר בשער רשמי והדרך היחידה להוצאת הפירות והתמורה של חיסול ההשקעה היא באמצעות חשבון "חסום", על ידי קביעת נירות ערך זרים שמקורם מתמ"מ ובת"ד. דהיינו; בתוספת פרמיה ששיעורה כיום, כ- 9-10%.

2. השקיע תושב חוץ על ידי המרת מטבע חוץ בשער הרשמי, במניות הרשומות בבורסה או בהשקעה מאושרת עפ"י החוק לעדוד השקעות הון (ובתמלאו תנאי ההשקעה המאושרת), זכאי משקיע החוץ להקצבת מטבע מהאוצר בשער הרשמי להעברת פירות ההשקעה לחוץ לארץ ובמקרה חיסולה גם להעברת התמורה של המכירה כולה לחוץ לארץ. לא נתמלאו כל תנאי ההשקעה

המאושרת (חמש שנים ממועד ההשקעה)
תזקף התמורה של חיסול ההשקעה, בחלקה,
לפי הענין, לחשבון "חסום".

3. חיסול נכסים של תושבי חוץ שמקורם
אינו מהמרת מטבע חוץ בשער הרשמי,
לא מזכה את בעליהם באפשרות העברה
לחוץ לארץ. כספים אלה יש להפקיד
בחשבונות "רשומים" ומותר לבעליהם
להשתמש בהם בישראל בלבד למטרות
מוגדרות. בסוג זה כלולים גם נכסי
יורדים.

המלצת הועדה: להרשות, לתושבי חוץ שהשקיעו בישראל על ידי המרת
מטבע חוץ בשער הרשמי, באגרות חוב רשומות בבורסה,
במניות - בין שהן רשומות בבורסה ובין שאינן
רשומות בבורסה - ובנכסי דלא ניידא, להעביר לחוץ
לארץ באמצעות הבנקים הסוחרים המוסמכים בהקצבה
בשער הרשמי, את פירות ההשקעה ואת התמורה מחיסולה
ללא שום הגבלות. כתוצאה מהמלצה זו יבוטלו
החשבונות החסומים הקיימים ויווצרו חשבונות מעבר
של תושבי חוץ בלירות ישראליות הניתנים להמרת
חפשית במטבע חוץ, בשער הרשמי. אל הכספים
המופקדים בחשבונות אלה בלירות ישראליות יש להתייחס
כחשבונות במטבע חוץ ויש להשתמש בהם אך ורק לשם
השקעות הניתנות להעשות במטבע חוץ בלבד.

ההנמקה
ודברי הסבר:

הועדה סבורה שיש פגם בשיטה הקיימת כיום שלפיה
מוצע למשקיע להכנס לישראל בשער הרשמי ולצאת
באמצעות חשבון חסום, דהיינו, בתוספת פרמיה מעל

השער הרשמי. כן סבורה הועדה, מחנכיון שנרכש בשנים האחרונות, כי אין סכנה של ממש שמשקיעים יחסלו את השקעותיהם בישראל במימדים גדולים ומאידך, שאין בפרמיה של 9-10% כשלעצמה, כדי למנוע השקעות ספקולטיביות. לכן, השתכנעה הועדה שיש לאפשר תנועות הון דו-סיטריות של תושבי חוץ לישראל וממנה בשער הרשמי בלבד. שיטה זו תואמת את מדיניות הממשלה לעודד השקעות הון מחוץ לארץ.

ב. ערך הנכסים והעברת ההכנסות:

המצב הנוכחי: תושב חוץ המשקיע בישראל וכן זה המחסל את השקעתו,

משלם בעת הרכישה ומעביר בחיסולה בהתאם לשווי הנכס: - ביירות ערך הרשומים בבורסה, לפי מחיר הבורסה; ביירות ערך שאינם רשומים בבורסה לפי הערכה של רואה חשבון מוסמך; מקרקעין, לפי הערכה של שמאי מוסמך. העברות דיוידנד והכנסות אחרות לחוץ לארץ נעשות בהתאם לתעודות רואה חשבון.

המלצת הועדה: לקבוע את שווי הנכסים המועברים עפ"י תצהירים של הצודים המסתמכים על החוזים שנערכו ביניהם, הקובעים כי המחיר הנקוב בחוזים הוא המחיר ששולם וכי זהו הערך האמיתי של הנכס ואין בו תמורה סמויה מסוג מתנה, טובת הנאה, חליפין וכו'. (על הצודים לדעת שמתן הודעה כוזבת מהווה עבירה).

דיוידנד יש להעביר עפ"י הודעת החברה בדבר תשלום דיוידנד, בעוד שהכנסות אחרות יש להמשיך ולהעביר לפי הנוהג הנוכחי.

ההנמקה
ודברי הסבר:

אמוץ המלצה א' הנ"ל והפעלתה בדרך העסקים הרגילה, באמצעות הבנקים, בלא הפניה לאגף מטבע חוץ, מחייב הקלות מרחיקות לכת באשר להוראות הקימות בדבר הערכת שווי נכסים. הועדה סבורה שאין בשיטה הקימת אמצעי יעיל למבוע תחבולות מבחינת תנאי הרכישה או המכירה של נכסים, אבל יש בה הכבדה ניכרת באשר לתהליך האדמיניסטרטיבי, והיא גם כרוכה בהוצאות.

ג. רכישת מקרקעין באשראי:

המצב הנוכחי: תושב חוץ הרוצה לרכוש בישראל דירות ערך או מקרקעין, חייב לשלם תמורתם במזומנים, במטבע חוץ בר-המרה-חפשית. רכישת נכסים בישראל באשראי ניתנת להעשות רק עפ"י היתר מיוחד של אגף מטבע חוץ.

המלצת הועדה: להתיר לתושב חוץ רכישת דירת יחיד באשראי, במשכנתא, בתשלום של שליש לפחות במזומנים.

ההנמקה
ודברי הסבר:

הועדה סבורה שעקרונית יש להמשיך בקו שרכישה על ידי תושבי חוץ באשראי, טעונה אישור המפקח על מטבע חוץ ממקרה למקרה. על שנוי ממליצה הועדה רק לגבי רכישת דירות יחיד, וזאת על סמך שהעולה הפוטנציאלי ותושב החוץ הרוצים לרכוש דירה לצורך מגוריהם, יוכלו לעשות זאת בתשלומים, דבר המקובל ברוב הארצות.

ד. רבית על פקדונות תושבי חוץ בבנקים בישראל:

המצב הנוכחי: בנקים רשאים כיום לשלם עבור פקדונות תושבי חוץ ריבית המוגבלת בתקרה הנקבעת מזמן לזמן בהוראות המפקח על מטבע חוץ. כיום התקרה היא של $5\frac{1}{2}\%$ בשנה.

המלצת הועדה: להסיר את התקרה ולקבוע כי הבנק רשאי לשלם רבית בכל גובה שירצה. המלצה זו אינה באה להתערב בקביעת גובה הריבית שבנק ישראל ישלם לבנקים המסחריים בעד פקדונות החובה שעליהם להחזיק אצלו.

יושב ראש הועדה מר ר. מלכו מסתייג מהמלצה זו.

ההנמקה ודברי הסבר: הועדה סבורה כי במידה שיש ענין שבישראל יתרכזו פקדונות של תושבי חוץ במטבע חוץ - והועדה אמנם סבורה שיש ענין בכך - רצוי להשאיר דבר זה לבנקים עצמם לתחרות חפשית.

2. זכויות עולה חדש לגבי מטבע חוץ שהומר

המצב הנוכחי: כל עולה לישראל פטור למשך עשר שנים מהוראות הפקוח לגבי מטבע חוץ וביירות ערך זרים שברשותו. אולם לגבי מטבע חוץ שהמיר בשער הרשמי מרם כניסתו לישראל או לאחר כניסתו, יש לו זכות לזקיפה לחשבון "חסום" במשך התקופה של שלש השנים הראשונות מכניסתו.

המלצת הועדה: להעניק לעולה חדש זכות רכישה חוזרת בשער הרשמי במשך עשר שנים מעליתו לישראל במקביל לתקופת הפטור. בהמלצה זו נכללים גם עולים היושבים

כבר בארץ ושתקופת הפטור שלהם עדיין לא נסתיימה,
וכן חוזרים ששהו שבע שנים רצופות בחוץ לארץ,
(שכן גם לאלה יש פטור של עשר שנים).

ההנמקה
ודברי הסבר:

הועדה מוצאת שיש להחיל את כל ההקלות שהיא
ממליצה להעניק לתושבי חוץ המשקיעים בישראל
גם על עולים חדשים. פרושו של דבר שגם עולים
חדשים יהיו זכאים לרכישה חוזרת של מטבע חוץ
בשער הרשמי במשך עשר שנים ממועד עלייתם ארצה.

3. זכויות תושבי ישראל בניירות ערך זרים

הועדה סבורה שיש להמשיך ולהרשות רכישת ניירות
ערך זרים על ידי תושבי ישראל במתכונת הנוכחית,
מכספי תמ"מ-נת"ד, מבלי לחשוש ששער הפרמיה
המשולמת ישפיע במשהו על משקיעי חו"ל. הועדה
מציינת שיש לראות בהשקעות חוץ אלה חלק מהרזרבה
של המדינה לשעת חרום.

4. יבוא

א. הקצנות מטבע חוץ ליבוא:

המצב הנוכחי: האוצר בוהג כיום להקציב מטבע חוץ עפ"י רשיונות
יבוא ספציפיים המוצאים על ידי הרשויות המוסמכות
של המשרדים הכלכליים. מספר הרשיונות המוצאים
מדי יום ביומו הוא גדול מאד. הפרוצדורה ארוכה,
מיגעת ומסורבלת. יש גם רשימת טובין המותרים
ל"יבוא חפשי" לכל מי שברשותו היתר כללי של
"יבואן מוסמך". לגבי טובין אלה מקציב האוצר
את כל המטבע הדרוש באמצעות הבנקים המסחריים
בלא קושי אדמיניסטרטיבי ומבלי שהיבואן יזדקק

לרשיון יבוא ספציפי. הרשות המוסמכת צותנת למעשה לכל אחד היתר של "יבואן מוסמן" ומהברורים שנעשו יש בדעת הרשות המוסמכת לבטל את הצורך בהיתר הזה כך שכל אדם יהיה זכאי ליבוא במסגרת היבוא החפשי בלי כל רשיון.

המלצת הועדה:

מהאספקט של מטבע חוץ אין יותר, לדעת הועדה, צורך ברשיונות יבוא. אך אם עדיין ישנן סיבות המחייבות משטר של רשוי יבוא במקרים מסוימים (ולדעת הועדה סיבות אלה הינן שוליות), הרי יש לחייב את הרשויות המוסמכות בעריכת רשימת טובין שבשבילם זרוש רשיון יבוא, תוך מתן הנמקה לכל פריט ופריט. כל יתר הטובין, שלא יכללו ברשימה האמורה, יחשבו כמותרים ליבוא במסגרת היבוא החפשי, והטיפול בהם ייעשה באמצעות הבנקים בלבד עפ"י הנחיות כלליות. פרסום ועריכת רשימת הטובין שיהיו חייבים ברשיון יבוא כב'ל, צריכים להעשות במרוכז עבור כל המשרדים הנוגעים בדבר כדי שיקל על היבואנים ועל הבנקים להתמצא בפרטיה.

נראה לוועדה לפי מצב הרזרבה של מטבע חוץ, שאפשר לוותר על הצורך בחתימת אגף מטבע חוץ על רשיונות היבוא, ואולי להגבילו למקרים של שימוש בקלירינג מהסכמי מסחר דו-צדדיים בלבד.

ההנמקה ודברי הסבר:

הועדה לא טפלה בשאלה אם ובאיזה משרדים יש להשאיר סמכויות של "רשות מוסמכת" למתן רשיונות יבוא, משום שלא ראתה עצמה מוסמכת לטפל בכך. אך לדעת הועדה יש לשאוף לכך שמביעת יבוא תעשה באמצעים פיסקליים והשימוש בדרכים אדמיניסטרטיביות

של הכללת הטובין ברשימה המוצעת המחייבת רשיונות
יבוא תופחת למיבימום ההכרחי. ההנחה היא מחד
שכל שישתפרו התנאים תלך ותקטן הרשימה ומאידך
הכללתו של פריט כל שהוא ברשימה מצומצמת תבטיח
שיהיה צפוי לבדיקה קפדנית. מאחר שהנניה בסחר
הבין לאומי היא להסתלק מהסכמים מסחריים
דו-צדדיים בקלירינג, ולעבור לסחר חפשי במטבע
חפשי, יש לצפות שרשימת הטובין החייבין ברשיון
תהיה עם הזמן רשימה קטנה יחסית.

הועדה סבורה שצבור הפונים והנזקקים לרשויות
המוסמכות עפ"י השיטה המוצעת לעיל ילך ויקטן,
ורוב המיפול הינם יומי יעשה במישורין עם הבנקים
בישראל, מבלי לפנות למשרד ממסלתי כל שהון.

ב. יבוא באשראי ספקים קצר מועד:

המצב הנוכחי: בדרך כלל מאשר האוצר יבוא באשראי כאשר מדובר
ב"יבוא לשם יצוא" או כאשר מעוניינים בהגדלה המלאי
מעל הכמות הדרושה להפעלה רגילה של המסחר ופעשיה.
תנאי המימון לגבי כל יתר סוגי היבוא מחייבין
רכישת מטבע החוץ במזומנים, לפני שתשחרר הסירה
מהמכס.

המלצת הועדה: להרשות ליבואנים בישראל קבלת אשראי פרטי מספקם
בעד סחורות שרכשו, לתקופה עד 90 יום ממועד
היבוא (או 120 יום מתאריך שטר המטען), ללא
בטחונות ממוסדות כספיים ישראלים וללא שעבודים.

ההנמקה
ודברי הסבר: מקובל כיום במרבית ארצות היצוא להעניק אשראי
לסוחר קצר לקונים קבועים המוכרים לספקים. מחירי

הסחורות בנוריים בדרך כלל על תקופת אשראי עד לשלושה חודשים בלא תוספת, כדבר מקובל ומובן מאליו. העזות הטובה ביותר לכך היא שהיצואנים הישראליים נדרשים להעניק מצדם אשראי למוח קצר כתנאי מוקדם להתקשרות בעסקת יצוא. גם אצלנו, כמו בארצות אחרות, אין היצואנים נוהגים להסיל בדרך כלל על הקונים תשלום ריבית בעד תקופת האשראי הקצרה והדבר ניתן כחלק מתנאי התחרות המקובלים.

הועדה השתכנעה שמתן חופש בידי היבואנים, שרכשו אמונם של ספקיהם, לקבל אשראי פרטי לתקופה קצרה של 90 יום, מאפשר ליבואנים לנהל את עסקיהם ולסמן את היבוא שלהם בתנאים הנוחים והזולים ביותר. הכוונה היא להרשות להשתמש באשראי כזה כשהספקים אמנם מסתפקים בכתבי קיבול או בשמרות של הלקוחות שלהם בלבד, מילי להוסיף על כך ערבויות בנקאיות או שעבודים. הועדה מעריכה שביצוע המלצה זו לא יביא לשינויים מרחיקי לכת בגידול נפח האשראי, וכי לא יקשה בידי האוצר ובנק ישראל להשתלט על כך בכלים שבידיהם ואשר מופעלים בלוא הכי כל אימת שמתגלים סימנים של התרחבות האשראי בלירות ישראליות. הועדה מדגישה שאשראי ליבוא בממדים גדולים יותר מוענק בין כה וכה במסגרות עדוד אחרות, לכן, לא יהיה במתן ההקלה הנ"ל משום הסתכסות בלתי סבירה. מאידך, העזות לדרישות החוזרות ונשנות להשוות את תנאי הקניה מארצות חוץ לתנאים שאותם ספקים עצמם מעניקים לאחרים, תגרום ללא ספק להעמדת הסחר על בסיס תנאי תחרות שווים ולהפגת ההסחריות.

כדאי לציין שהשיטה המוצעת אינה מבטיחה הקצבת מטבע חוץ בהגיע יום הפרעון בשער חליפין קבוע מראש ולכן לדעת הועדה, היבואנים יבצלו אפשרות האשראי הפרטי במידה מוגבלת.

ג. יבוא ציוד להשקעה (באשראי לתקופה ארוכה)

המצב הנוכחי: ציוד להשקעה בתעשייה, בתחבורה ובכלי עבודה כבדים מיובא לרוב על בסיס של רכישתה במזומן. מאידך, דואגים המשרדים הממשלתיים להעניק ליבואנים הלואות ממוסדות אשראי שבשליטת הממשלה או בפיקוחה. לרוב ההלוואות מקורן מכספים שגויסו בחוץ-לארץ. הדוגמא הטובה ביותר היא, בנק לפיתוח התעשייה ויש גם מקרים רבים אחרים.

הצעת הועדה: לאפשר קבלת אשראי ספקים לזמן ארוך בעד יבוא ציוד להשקעה.

ההנמקה
ודברי הסבר:

כמו במימון יבוא באשראי קצר מועד אין להניח שהיבואנים ירצו להרבות בניצול אשראי כזה ולהסתכן בשערי החליפין של המטבע. אולם, אם ימצאו יבואנים שיעמדו על קבלת אשראי ספקים, אין הועדה סבורה שיש למנוע זאת אם היבוא נעשה בתנאי רבית, תקופה ומחירים סבירים. אורבא, אם מגיעים היבואנים לכך שכדאי להם יותר אשראי מסוג זה על פני האשראי הניתן על ידי בנק לפיתוח התעשייה או דומים לו, הרי מבחינת מטבע החוץ אין הבדל מי מקבל את ההלוואה בחוץ-לארץ.

הועדה סבורה שיש להתנות אישור יבוא במימון כזה בין היתר בתקופת אשראי של שש שנים (שהוא בממוצע שלוש שנים לפחות).

5. הכנסות והוצאות לשרותים

א. המרת מטבע חוץ על ידי תיירים:

המצב הנרכחי: תיירים הנאים לישראל מקבלים עם בואם בתחנת הגבול טופס (ע'ל 17) בו נרשמת כל המרת מטבע חוץ שהתייר עושה בבנקים או אצל סוחר מורשה. טופס זה (עד כמה שהוא נוגע למטבע חוץ) משמש אסמכתא בשביל לקבל בעת יציאתו של התייר מישראל מטבע חוץ בגבול הסכום של \$300.- לנפש תמורת לירות ישראליות שנשארו אצלו עם סיום ביקורו.

המלצת הועדה: לבטל את השימוש בטופס רישום המרות לתיירים (ע'ל 17). בבנקים סוחרים מוסמכים יתנו העתק שובר הקפה שלהם למי שיחפץ בכך, כאסמכתא למטבע שהומר על ידי התייר.

ההנמקה
נדברי הסבר:

בזמנו היו עורכים הנהלת חשבונות שלמה לכל תייר בורגע למטבע חוץ שהביא אתו. עם סיום ביקורו מותר היה לו להוציא לחוץ לארץ את מטבע החוץ שלא הומר על ידו. יבינתיים בוטל הצורך בהצהרות המטבע בכניסה לישראל ותייר יכול לקחת אתו כל סכום בעת יציאתו. יוצא איפוא, שהרישום בחוץ רק כדי להראות כי התייר אמנם המיר מטבע וכי הוא זכאי להחליף בחזרה לירות ישראליות שנשארו לו בתום ביקורו, (בגבול הסכום של \$300.- לנפש).

הועדה סבורה שהמרות לצורך קבלת לירות ישראליות תעשנה גם להבא בבנקים ובמידה והתייר רוצה בכך יתן לו העתק קבלת הקפה כאסמכתא לזכות הרכישה החוזרת. בעד רכישות ושרותים שתייר קבל

מ"סוחרים מורשים" אין צורך בזכות רכישה חוזרת
ולכן אפשר ליותר על האסמכתאות. מאידך, מציעה
הועדה שבנמלי היציאה מישראל לא ידרשו אסמכתאות
ולא תעשה בדיקה על ידי הבנקים אם התייר היוצא
מבקש לרכוש בחזרה סכום עד - \$100. הבנקים
בנמלי היציאה ידרשו לערוך רשימה שמית הכוללת
מספר הדרכון ומספר ההפלגה בעד רכישות הלירות
הישראליות מתיירים יוצאים.

ב. סוחרים מורשים לקבלת מטבע חוץ מתיירים:

המצב הנוכחי: משרד האוצר בהמלצת משרד התיירות מוציא היתרים
של "סוחר מורשה" לבעלי עסקים כגון; חנויות
מזכרות, בתי מלון, מסעדות וכו'. רק במקומות
אלה מותר לתיירים לשלם במטבע חוץ. נעשה רישום
של כל פעולה ומוצאת קבלה על פי טופס שהוכן על
ידי האוצר. הסוחרים המורשים חייבים למכור את
המטבע שקבלו מתיירים בעד שרותיהם ומכירותיהם
לבנק סוחר מוסמך.

המלצת הועדה: להרשות לכל בעל עסק (לצורך זה בעל עסק יכול
להיות, מי שיש לו רשיון לנהל עסק מטעם הרשות
המקומית או העיריה, בכתובת קבועה ומסוימת),
למכור שרותים ומובין לתיירים תמורת מטבע חוץ,
על בעל העסק למכור את המטבע לאוצר באמצעות
בנק סוחר מוסמך.

ההנמקה
ודברי הסבר: תיירים הבאים לישראל רגילים להציע תשלום במטבע
חוץ בעד שרותים או קניות. הפניות דוקא למספר
מצומצם של בעלי מעמד של "סוחרים מורשים" מכביד
על התיירים ומפלה לרעה בעלי עסקים אחרים.

הועדה מציעה שכל בעל עסק כאמור יורשה לקבל
מטבע לכסוי החשבון של התייר בעד שירותים או
רכישות שנעשו אצלו (בגבול סביר בסכומים עגולים
למתן עודף בלירות ישראליות). על מקבל המטבע
לרשום על דף קופה מיוחד פרטים בדבר התייר
ודרכונו, החשבון ששילם וכמות המטבע שנתקבל
ממנו. רישומים אלה יש לעשות בעת קבלת המטבע
מהתייר ויש למסור את הרישום כולה לידי הבנק,
לפחות אחת לשבוע, יחד עם המטבעות שהצטברו.

ג. הקצבות לישראלים היוצאים לחוץ לארץ לשהיה זמנית:

המצב הנוכחי: תושבי ישראל היוצאים לחוץ לארץ מקבלים על ידי
הבנקים הקצבה להוצאותיהם בסכום של \$350.- לנפש
לכל נסיעה. הרשויות המוסמכות במשרדי הממשלה
מאשרות הקצבות נסיעה נוספות לאחר בדיקת כל
פניה.

המלצת הועדה: להשאיר את שיעור ההקצבה האוטומטית הנוכחי של
\$350.- לנפש לנסיעה. אולם, אם הנוסע מראה על
פי הזיוון שברשותו כי מאז נסיעתו הקודמת לחוץ
לארץ חלפו לפחות שנתיים מלאות, תהיה ההקצבה
האוטומטית המוענקת על ידי הבנק \$500.-.

ההצמקה
ודברי הסבר:

הקצבת ההקצבה מ \$500.- ל \$350.- לנפש לכל נסיעה,
שהוחלט עליה בזמנו, היתה אולי מוצדקת לגבי אנשים
הנוסעים לעתים קרובות שלא למטרות עסקיות. לעומת
זאת יש בכך משום הכבדה על אנשים משכבות עממיות
היוצאים לחוץ לארץ לעתים רחוקות ואשר בגלל
ההוצאות הגדולות הקשורות בכך צוברים חסכונות
וחופשות במטרה להאריך את שהותם בחוץ לארץ במידת

האפשר. מוצע, איפוא, להעניק לאנשים אלה הקצבה של \$500.- באם חלפו לפחות שנתיים ימים מאז הוסיפה הקודמת.

ד. הקצבות לסטודנטים לצרכי לימודים בחוץ לארץ:

1. הועדה מציעה להגדיר באופן ברור את מקצועות הלימודים והמוסדות להשכלה גבוהה שבשבילים נוהגים לאשר הבקשות של סטודנטים להקצבות לשכר למוד ודמי מחיה. מתברר שלגבי לימודי רפואה, הנדסה ומדעי הטבע, מתאשרות כל הבקשות בגלל חוסר מקומות לימוד בישראל במספר מספיק.

לגבי המוסדות והמקצועות הנ"ל ממליצה הועדה שתנתן הקצבה אוטומטית באמצעות הבנקים עפ"י הנחיות קבועות מבלי שיהיה צורך לפנות למשרדי הממשלה, בעוד שלמקצועות אחרים יקציבו הבנקים מסבע חוץ עפ"י היתרים מיוחדים ממעם הרשות המוסמכת לכל מקרה כנהוג עד כה.

2. סטודנטים ישראלים הלומדים בחוץ לארץ והמבקרים בישראל פטורים ממס נסיעות. לפי ההנחיות הנוכחיות של האגף למטבע חוץ, מי שאינו משלם מס נסיעות אינו זכאי בהקצבה האוטומטית של \$350.- הועדה ממליצה להרשות ההקצבה הנ"ל גם לסטודנטים מבקרים וכן לערוך בדיקה באם ישנם מקרים אחרים דומים שמהם

בשללת זכות ההקצבה מסעמים מכניים.

ה. הקצבות לצרכים אישיים:

קיימת היום הוראת קבע להקצבות בין \$25.- ל \$50.-
לצרכים אישיים, באמצעות הבנקים למטרות כגון:
קניית ספרים וכתבי עת, תשלום דמי חבר באגודות
בחו"ל, להשגת תעודות, קורסים בכתב, פיתוח סרטים,
תיקון מכשירים, הוצאות משלוח של יבוא אישי וכו'.

הועדה ממליצה שתינתן הקצבה אוטומטית על ידי
הבנקים עפ"י הנחיות כלליות, עד \$100.- לכל אחד
מן הפריטים הנ"ל.

6. אזרח ישראל היושב קבע בחוץ לארץ

המצב הנוכחי: אזרח ישראל שמקום מושבו הקבוע הוא בחוץ לארץ,
ושבדרכו רשום כן, פטור מעול הפקוח על המסבב
בישראל בזמן שהוא יושב בחוץ לארץ וכן אם הוא
נכנס לישראל אחרי ששהה לפחות תשעה חדשים מחוץ
לישראל (בתנאי, ששהותו בישראל לא תתארך מעל
ששה חדשים).

המלצת הועדה: הועדה ממליצה לבטל את מגבלת תשעת החדשים שבין
ביקור לביקור ובמקום זה לקבוע כי אזרח ישראל,
תושב חוץ, המבקר בארץ, פטור מתקנה 6 כל עוד לא
שהה בישראל יותר מששה חדשים של השנה.

ההנמקה
ודברי הסבר: המגבלה של תשעה חדשי שהייה מינימלית בחוץ לארץ
מכבידה על אזרחים ישראלים, תושבי חוץ, המבקשים
לבקר בארץ לעתים תכופות. כל תייר אחר פטור בכל
כניסה וכניסה לישראל ואין עליו הגבלה זו.

מאידך, יש לקבוע שהפטור מוגבל לשהות בארץ של פחות מששה חדשים בשנה, שכן אחרת, יהיה לראותו כאילו חזר והפך להיות תושב ישראל.

7. החלפת מטבע חוץ מהון חוזר

הועדה בדעה שיש להתיר החלפה בין מטבע חוץ אחד למשנהו מתוך ההון החוזר שהבנקים מחזיקים בהיתר של המפקח על מטבע חוץ, - חוץ מאשר באמצעות בנק ישראל, - גם באמצעות הקורספונדנטים שלהם בחוץ לארץ וגם בינם לבין עצמם בישראל.

8. מכירת כרטיסים לקוי אוטובוסים בחוץ לארץ

הועדה ממליצה שיותר לשלם בישראל, בלירות ישראליות בעד כרטיסים בקוי השלמה באוטובוסים בחוץ לארץ, (להבדיל מסיוורים מאורגנים), בנוסף על כרטיסים בקוי השלמה ברכבות ובמטוסים המותרים היום למכירה בלירות ישראליות.

9. הנפקת מניות בלירות ישראליות ורישום שעבודים

במסגרת תקנה 8 לתקנות ההגנה (כספים) 1941, קיים פקוח על הקצאת מניות, הוצאת אגרות-חוב, שעבודים, משכנתאות וכו', גם בלירות ישראליות.

הועדה מצאה שמטעמים של מטבע חוץ, לא בחוצות סמכויות אלה, אולם עד לחקיקת חוק רשות ניירות ערך לא קיימת מסגרת חוקית אחרת על פיה אפשר לקיים פקוח על הנפקת ניירות ערך ושעבודים ועל כן היא ממליצה לקשור במול תקנה זו יחד עם הסדרת הבעיה באמצעות חקוק מתאים אחר.

10. תזכיר אגוד הבנקים

אגוד הבנקים הגיש תזכיר מקיף ביותר המציע
הצעות מועילות ביחס להקלה ופישוט דרכי הפקוח.
באשר לבעיות העקרוניות שהועלו בו, דנה בהם
הועדה, ובמידה שהחליטה על שינויים, הדברים
מופיעים בהמלצות דלעיל. אולם, יש בתזכיר מספר
ניכר של הערות והמלצות בעלות אופי טכני, שהועדה
מציעה שאגף מטבע חוץ יטפל בהם בתאום עם אגוד
הבנקים.

*

*

*

חברי הועדה מודים לך על האמון ועל התפקיד שהואלת להסיל עליהם
ומקווים כי הדו"ח הנ"ל יוכל לתרום בהשגת המגמה הפיקרית, שהיא הקלות
בהוראות הפיקוח על מטבע חוץ.

ב ב ר כ ה ,

עו"ד א. לנדוי

ע. שטיינברג

מ.פ. חסון

ר. מלכו, יו"ר